



ΑΡΤΟΤΙΝΑ

Η ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

Τρίμηνη Ενημερωτική και Πολιτιστική Έκδοση του Συλλόγου Αρτοτινών Φωκίδας
Χρόνος 27^{ος} • Αριθμός φύλλου 145 • Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2021 • Γραφεία: Αλκέτου 56 Βύρωνα 16232 Αθήνα
Τηλ. - Fax: 210 - 7655568 • Ιστοσελίδα: www.artotina.com • e-mail: artotina.diakos@gmail.com

25η Μαρτίου 2021 – 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης



Ημέρα μνήμης, ημέρα τιμής η 25η Μαρτίου! Η Αρτοτίνα, το καπετανοχώρι της Ρούμελης τίμησε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, την επέτειο της 25ης Μαρτίου και τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Η συμβολή της Αρτοτίνας στον Αγώνα του 1821 ήταν μεγάλη, με τους ήρωες και οπλαρχηγούς που γεννήθηκαν και ανδρώθηκαν όπως ο **Αθανάσιος Διάκος**, ο προεπαναστατικός **Λουκάς Καλιακούδας**, ο **Ανδρίτσος Σαφάκας**, ο **Δήμος Σκαλτσάς**, ο **Ιωάννης Ρούκης**, ο **Αντώνης Κοντοσόπουλος** (Γεράντωνος) και ο **Ιωάννης Φαρμάκης**.

Τηρώντας όλα τα προβλεπόμενα μέτρα προστασίας από τον Covid-19, πραγματοποιήθηκε

επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα του Ήρωα και Τέκνου της Αρτοτίνας **Αθανασίου Διακού** από τον Αντιδήμαρχο Βαρδουσίων του Δήμου Δωρίδος κ. **Παλασκώνη Κωνσταντίνο**, από τον Πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου κ. **Κάππα Βασίλειο**, από το μέλος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μεσολογγίου "Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος" κ. **Κατσαρό Δημήτριο** και από τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρτοτινών «Ο Αθανάσιος Διάκος» κ. **Μαρτέκα Θεόδωρο**. Επίσης παρευρέθη και ο Αντιπρόεδρος του Συλλόγου κ. **Μαυραγάνης Ιωάννης**.

Η εκπομπή «Από τόπο σε τόπο» στην Αρτοτίνα

Με πολύ μεγάλη επιτυχία προβλήθηκε από το κανάλι της Βουλής και τον γνωστό λαογράφο **Χρήστο Μυλωνά** η εκπομπή «Από τόπο σε τόπο» που αφορούσε το χωριό μας. Στόχος του Συλλόγου ήταν να γίνει γνωστή σε όλη την Ελλάδα αλλά και στην ομογένεια η μεγάλη προσφορά στον Αγώνα του 1821 του χωριού μας, τόπου γέννησης σπουδαίων ηρώων της Επανάστασης, τόπου ιερό, τόπου πανέμορφο. Δεχτήκαμε πολλά συγχαρητήρια στο mail του Συλλόγου μας και αμέτρητα θετικά σχόλια στη σελίδα μας στο Facebook που μας δίνουν τη δύναμη να συνεχίσουμε. Τίποτε όμως δεν θα ήταν τόσο πετυχημένο αν δεν είμασταν όλοι μαζί σ' αυτήν την προσπάθεια **Δήμος, Κοινότητα, Σύλλογος!** Έχουμε αποφασίσει να συνεχίσουμε σ' αυτή την κατεύθυνση της εξωστρέφειας δηλαδή να προσπαθήσουμε να αναδείξουμε παντού την τεράστια πολιτιστική κληρονομιά που διαθέτουμε καθώς και την απίστευτη ομορφιά του φυσικού τοπίου με στοχευμένες δράσεις για την προσέλκυση επισκεπτών που θα φέρει σταδιακά ανάπτυξη στο χωριό μας.

Εμείς έχουμε την όρεξη και το όραμα! Εσάς όλους σας θέλουμε στο πλευρό μας, αρωγούς στις προσπάθειές μας ώστε η Αρτοτίνα να γίνει σημείο αναφοράς και όχι μια άγνωστη κουκίδα στο χάρτη της Φωκίδας!

Όλοι μαζί θα το πετύχουμε!

Αρτοτίνα εδώ γεννήθηκε ο Αθ. Διάκος

5 | | Αρτοτίνα (1)· πρ. τὰ ἀνωτ.
καὶ οἶνος· 1 ποτ. 5 ρεύματα | 199 | 1052
χρήσιμα.

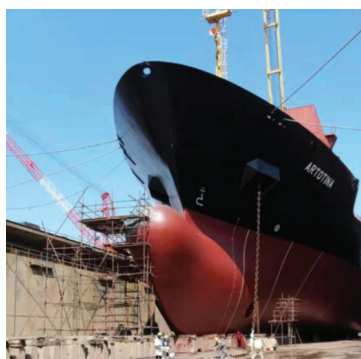
(1) Ἡ Αρτοτίνα ἦν πατρίς τοῦ περιφήμου ἥρωος Διάκου (Αθανασίου), ὃς ὑψώσας πρῶτος τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῇ 28 Μαρτίου 1821 καὶ ὀρίστεισας κατὰ τὴν Λεβαδίαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐμαρτύρησε, συλληφθεὶς καὶ ἀναγκολοπισθεὶς εἰς Λαμίαν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρ. Βριόνου.

Από το βιβλίο «ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ»
του Ιάκωβου Ραγκαβή, τόμος Α, σελ. 576, Αθήνα 1853

Παλιά φωτογραφία



Σχολική φωτογραφία του 1960 από την Ελένη Σέιτου. Στη φωτογραφία διακρίνονται μεταξύ άλλων ο δάσκαλος Γεώργιος Παπαϊωάννου, ο Αδάμ Ρεγκούζας (μετέπειτα πρώην Υφυπουργός), η Νίτσα Σέιτου, η Γιώτα Σέιτου, η Μαρία Σιαπέρα, η Βασιλική Κανούρη, η Βασιλική Σανιδά, η Κωνσταντίνα Αυγέρη, η Ειρήνη Χριστοδούλου, η Γεωργία Τσιαλίκη, η Ευσταθία Μπραούνου, η Γεωργία Γράτσου, η Βασιλική Λαρύγγα, ο Κωνσταντίνος Ζουμάς, η Γιαννούλα Κοκκαλιά και η Γεωργία Τσόγκα.



Η Αρτοτίνα ταξιδεύει στους ωκεανούς μέσω της εταιρείας **Danaos Corporation** του συγχωριανού μας **Γιάννη Κούστα!**

Καλοτάξιδο!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Θάνατοι

- Στις 20 Ιανουαρίου 2021 απεβίωσε η **Ελένη Τσεργά** και κηδεύτηκε στις 22 Ιανουαρίου στο κοιμητήριο Αγίας Μαρίας στην Ηλιούπολη.
- Στις 31 Ιανουαρίου 2021 απεβίωσε ο **Αδάμ Ρεγκούζας** και η εξόδιος ακολουθία τελέστηκε την 1 Φεβρουαρίου στον Ιερό Ναό Αγίου Ελευθερίου στη Θεσσαλονίκη.
- Στις 12 Φεβρουαρίου 2021 απεβίωσε η **Ελένη Σιώκη**, σύζυγος Γεωργίου Σιώκη, το γένος Μασούρα και κηδεύτηκε την επόμενη ημέρα στην Αρτοτίνα.
- Στις 12 Μαρτίου 2021 απεβίωσε η **Αικατερίνη Τσέλιου**, 80 ετών και κηδεύτηκε στις 13 Μαρτίου στο κοιμητήριο Παλαιού Φαλήρου.
- Στις 13 Μαρτίου 2021 απεβίωσε ο **Αριστείδης Ζουμάς** του Ιωάννη και της Βασιλικής. Η εξόδιος ακολουθία έγινε στον Ιερό Ναό Αγίου Παύλου Μεσολογγίου και η ταφή στον Άγιο Γεώργιο Χούνιστας.
- Στις 24 Μαρτίου 2021 απεβίωσε η **Βασιλική Μηραούνου** σύζυγος Γεωργίου Μηραούνου του Βασιλείου, ετών 67 και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο της Νέας Σμύρνης.
- Στις 24 Μαρτίου 2021 απεβίωσε η **Δήμητρα Γενούζη** το γένος Σιαπέρα, ετών 94 και κηδεύτηκε στις 27 Μαρτίου στην Αρτοτίνα.
- Στις 25 Μαρτίου 2021 απεβίωσε ο **Ιωάννης Κασίδης** του Αριστείδου και της Αικατερίνης, ετών 88 και κηδεύτηκε στις 26 Μαρτίου στην Αρτοτίνα.
- Στις 28 Μαρτίου 2021 απεβίωσε η **Δήμητρα Κουφοπούλου**, μητέρα της Μαρίας Παλασκώνη, ετών 99 και κηδεύτηκε στις 31 Μαρτίου στο Χαλκούτσι Ωρωπού.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Δωρεά

Ο **Ιωάννης** και η **Μαρία Σταματέλου** εις μνήμην της **Ελένης Σιώκη** προσφέρουν το χρηματικό ποσό των 200 ευρώ για τις ανάγκες ανακαίνισης του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου στην Αρτοτίνα.

Αδάμ Ρεγκούζας



Με θλίψη σας ανακοινώνουμε ότι στις 31 Ιανουαρίου 2021 έφυγε από τη ζωή ο συγχωριανός μας **Αδάμ Ρεγκούζας**.

Αγαπούσε τον τόπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε και προσέφερε από το μετερίζι του στο χωριό μας. Εκλέχθηκε Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας για πρώτη φορά το 1996 στην Β' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης και αργότερα διετέλεσε Υφυπουργός Οικονομικών.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αρτοτινών «Ο Αθανάσιος Διάκος»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο **Γεώργιος Κατσάρος** προσέφερε στο Σύλλογό μας δυο πλήρεις παιδικές παραδοσιακές φορεσιές. Τον ευχαριστούμε θερμά!

Ανακοίνωση

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι **διορίστηκε αγροτικός ιατρός στο χωριό μας**, ο οποίος αφού πέρασε το στάδιο της εκπαίδευσης στο νοσοκομείο της Άμφισσας, θα εκτελεί τα καθήκοντά του από μέσα Απριλίου στο Αγροτικό Ιατρείο Αρτοτίνας.

ΑΡΤΟΤΙΝΑ

Η ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

Τρίμηνη ενημερωτική πολιτιστική έκδοση
Ιδιοκτησία του Συλλόγου Αρτοτινών Φωκίδας
Ν. Π. μη κερδοσκοπικό
Α.Φ.Μ. 090361430
Γραφεία: Αλκέτου 56 Βύρωνα
Τ.Κ. 16232 Τηλ. & Fax: 210 7655568
Συντακτική Επιτροπή:
Μαρτέκας Θεόδωρος
Μακρής Δημήτριος
Κάππα Ευσταθία

Εκδότης - Διευθυντής:
Θεόδωρος Μαρτέκας
Κιν.: 6980047446
e-mail: artotina.diakos@gmail.com

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση
Εκτύπωση - διεκπεραίωση:
Εκδόσεις Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο. Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121
Τηλ.: 210 2619003
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας (144) από παράλειψη δεν δημοσιοποιήθηκε ολόκληρο το κείμενο που αφορά τον εκλιπόντα **Δημήτριο Κανούρη**.

Παρακάτω παρατίθεται ολόκληρο το κείμενο:

Δημήτρης (Μίμης) Κανούρης

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2020 έφυγε από τον κόσμο τούτο ένας ακόμη συγχωριανός μας της παλιάς φρουράς, ο αγαπητός σε όλους και αλησμόνητος **Δημήτρης (Μίμης) Κανούρης**. Ένας άνθρωπος που είχε συνδέσει πολύ στενά τη ζωή του και την παρουσία του με την Αρτοτίνα, όχι απλώς με την φυσιολογική ψυχική αγάπη για την γενέτειρά του, αλλά προπαντός με το ακοίμητο και ζωηρό ενδιαφέρον του γι' αυτή και για τους συγχωριανούς του.

Οι παλαιότεροι ασφαλώς θα θυμούνται και οι νεότεροι θα γνωρίζουν – έστω σε γενικές γραμμές – την προσφορά του, την γενικότερη δημιουργική δραστηριότητά του και την αξιομίμητη συμβολή του στην πρόοδο του χωριού μας και την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης των συγχωριανών μας.

Δύο υπήρξαν οι επάλλξεις της προσπάθειάς του, από τις οποίες αγωνιζόταν:

1. Το Ταχυδρομικό Γραφείο Αρτοτίνας, που φιλοξενούσε και εξυπηρετούσε τότε από το 1957 και για πολλά χρόνια αργότερα τις υπηρεσίες του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) και
2. Ο Σύλλογος Αρτοτινών Αθηνών του οποίου διετέλεσε δραστήριο μέλος και αργότερα επάξιος Πρόεδρος.

Στο πρώτο μετερίζι είχε αφιερωθεί «ψυχή τε και σώματι» εργαζόμενος σε καθημερινή βάση πάντοτε πέρα από το καθιερωμένο ωράριο εργασίας, όχι μόνο ώσπου να οργανώσει την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία του, αλλά και να ανταποκριθεί στις υπηρεσιακές ανάγκες και των δύο φορέων (Ταχυδρομείο και ΟΤΕ). Ο φόρτος εργασίας ήταν εξοντωτικός καθόλου το διάστημα που υπηρέτησε ως μοναδικός υπάλληλος στην ορεινή αυτή ακριτική μονάδα της Δημόσιας υπηρεσίας.

Διακρίθηκε για τον υπηρεσιακό του ζήλο και τιμήθηκε με θηκή και χρηματική διάκριση για την αξιόπαινη πρωτοβουλία του να προβάλει και να προωθήσει την καθιέρωση βιβλιαρίων Ταμειτηρίου, πράξη την οποία συνέστησε ως παράδειγμα η τότε Ταχυδρομική Διεύθυνση Φωκίδας με σχετική εγκύκλιό της σε όλα τα Ταχυδρομικά Γραφεία του Νομού.

Η προσφορά του όμως δεν περιοριζόταν στον υπηρεσιακό – επαγγελματικό του τομέα. Επεκτεινόταν και στον περίγυρο των πάσης φύσεως αναγκών της Αρτοτινής κοινωνίας, η οποία τότε δεν παρουσίαζε την σημερινή απελπιστικά συρρικνωμένη εικόνα. Σε κάθε δύσκολη περίπτωση – ιδίως τους σκληρούς χειμώνες – αλλά και σε άλλες περιόδους του έτους, οι Αρτοτινοί προσέφευγαν στην παρέμβαση και την συνδρομή του αείμνηστου Μίμη ο οποίος ανταποκρινόταν πρόθυμα και γρήγορα οποιαδήποτε ώρα του εικοσιτετράωρου στις εκκλήσεις των συγχωριανών μας. Μέχρι υπηρεσίες σε έκτακτο τοκετό είχε προσφέρει, λίαν επιτυχώς. Δεν θα βρεθεί Αρτοτινός που να

θυμάται ότι προσέφυγε στην βοήθεια του Μίμη και να μην εξυπηρετήθηκε. Είχε καταστεί εμβληματική φυσιογνωμία για την Αρτοτίνα.

Όσο για την προσφορά του ως μέλος και Πρόεδρος του Συλλόγου Αρτοτινών, αξίζει να τονιστεί ότι κατά την διάρκεια της δικής του προεδρίας ο Σύλλογος ζωντάνεψε, δραστηριοποιήθηκε αποτελεσματικά, με χρήσιμες ενέργειες και αποδοτικούς χειρισμούς σε διάφορα θέματα που αφορούσαν όχι μόνο τη λειτουργία του Συλλόγου για την καλύτερη συνεννόηση των μελών του, αλλά και την παραγωγική συνεργασία του Συλλόγου μας με τους τοπικούς φορείς του χωριού μας για το καλό της Αρτοτίνας και των συγχωριανών μας. Αξέχαστες θα παραμείνουν στη μνήμη μας οι φιλικές, κοινωνικές, εορταστικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Αθήνα (Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών), αλλά και στο χωριό μας ιδιαίτερα εκείνες για τον Αθανάσιο Διάκο, καθώς και σε εθνικές επετείες.

Επιγραμματικά, μπορεί να σημειωθεί ότι υπήρξε ένας συνειδητός πολίτης, ένας λάτρης της Αρτοτίνας, με γνήσια αγάπη για τους συγχωριανούς μας, ένας καλός άνθρωπος και πατριώτης, πιστός Χριστιανός και υποδειγματικός οικογενειάρχης, με αφοσίωση και σεβασμό στις υψηλές και ωραίες παραδοσιακές αρχές του τόπου μας. Ένα παράδειγμα προς μίμηση για τις νεότερες γενιές.

Εκεί ψηλά στην Αρτοτίνα, που αναπαύεται ανάμεσα στους γονείς του, την αδελφούλα του και τους συγχωριανούς του, αξίζει να θυμόμαστε πάντοτε την αλησμόνητη μορφή του.

Ο Θεός ας αναπαύει την καλή ψυχή του.

Η οικογένεια

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΡΑΠΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	20.00€
ΑΥΣΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	20.00€
ΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ	20.00€
ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	20.00€
ΠΑΛΑΣΚΩΝΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ	10.00€
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΜΑΙΡΗ	50.00€
ΤΣΕΚΟΥΡΑ-ΚΕΧΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	30.00€
ΚΑΚΑΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	50.00€
ΓΙΑΝΝΟΥΖΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	25.00€
ΓΙΑΝΝΟΥΖΗ ΦΑΝΗ -	
ΒΑΓΙΑΣ ΓΙΑΝΝΟΣ	25.00€
ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΕΦΗ	20.00€
ΤΣΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	20.00€
ΑΝΩΝΥΜΟΣ*	30.00€
ΑΝΩΝΥΜΟΣ*	50.00€
ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΕΦΗ	10.00€
ΝΙΩΡΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ	20.00€
ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	30.00€
ΑΝΩΝΥΜΟΣ*	30.00€
ΤΡΙΒΗΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	20.00€

* Αποτελούν κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό του Συλλόγου χωρίς να εμφανίζεται ο καταθέτης. Παρακαλούμε σε όσους δεν εμφανίζεται το όνομά τους να επικοινωνήσουν με τον Σύλλογο.

Επιτυχίες

- Η **Ελισσάβετ Σακελλαροπούλου** εισήχθει στο Τμήμα Αισθητικής του Δημόσιου ΙΕΚ Γλυφάδας.

Θερμά συγχαρητήρια και καλές σπουδές!

Πωλείται διώροφη μονοκατοικία
100 τετραγωνικών μέτρων,
εντός οικοπέδου 600 τετραγωνικών μέτρων
και επιπλέον 600 τετραγωνικά μέτρα
οικόπεδο κοντά στη Ζαβαλόβρυση.
Τηλέφωνο επικοινωνίας 6951930130

Πωλείται μονοκατοικία
80 τετραγωνικών μέτρων
στην περιοχή Μπούσκα
Τηλέφωνο επικοινωνίας: 6974644652

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ

Μπορείτε να καταθέσετε τη συνδρομή σας στον λογαριασμό IBAN:

GR3301101570000015729602225
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Αποχαιρετιστήριο στον Αδάμ Ρεγκούζα

Ο **Αδάμ Ρεγκούζας** γεννήθηκε στην Αρτοτίνα στις 12 Ιουνίου 1946. Ήταν το μικρότερο από τα 4 παιδιά της οικογένειας (3 κορίτσια εκ των οποίων το ένα απεβίωσε σε μικρή ηλικία και 1 αγόρι). Τα παιδικά του χρόνια ήταν δύσκολα αφού ο πατέρας του Παναγιώτης εργαζόταν μακριά από την οικογένειά του και τα παιδιά μεγάλωναν με τη μητέρα τους Ελένη. Από παιδί βοηθούσε την οικογένειά του, τόσο στις αγροτικές εργασίες όσο και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες οπότε η οικογένεια υποδεχόταν κόσμο για λουτροθεραπεία σε ιδιόκτητη έκταση. Αγαπούσε ιδιαίτερα τα γράμματα γι' αυτό και οι γονείς του τον έστειλαν στο Λιδωρίκι για να φοιτήσει στο εξατάξιο γυμνάσιο. Αυτοσυντηρούνταν από την ηλικία των 12 ετών και η επιστροφή στην Αρτοτίνα τις περιόδους των διακοπών γινόταν με τα πόδια, σε μια πολύωρη διαδρομή μέσα από βουνά, περίπου 40 χλμ.

Μόλις ολοκλήρωσε το γυμνάσιο έφυγε για την Αθήνα όπου ξεκίνησε την προετοιμασία για να δώσει εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο ενώ ταυτόχρονα εργαζόταν για τα προς το ζην. Δούλεψε από οικοδόμος μέχρι λούστρος σε καράβια. Πέτυχε στην Ανωτάτη Εμπορική (σημερινή ΑΣΟΕΕ) και ολοκλήρωσε τις σπουδές του χωρίς να σταματήσει ούτε μέρα να εργάζεται. Αργότερα σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Νομική ΑΠΘ και παιδαγωγικά ΣΕΛΕΤΕ όπου και αργότερα δίδασκε ως καθηγητής.

Κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας ως δόκιμος αξιωματικός του στρατού γνωρίστηκε με τη σύζυγό του Αγγελική από τη Θεσσαλονίκη με την οποία παντρεύτηκαν τον Δεκέμβριο του 1975 και απέκτησαν 4 παιδιά, δύο κορίτσια και δύο αγόρια, την Έλενα, τη Νικολέττα, τον Παναγιώτη και τον Κωνσταντίνο.

Εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη μετά το διορισμό του ως εφοριακός αλλά και της συζύγου του ως δασκάλας το 1976. Μετανάστης από αγάπη λοιπόν στη Θεσσαλονίκη αλλά με φλόγα και ψυχή Ρουμελιώτη. Το μικρόβιο της προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο υπήρχε φωλιασμένο στην ψυχή του από μικρό παιδί γι' αυτό και από την πρώτη στιγμή ανέπτυξε πλούσια συνδικαλιστική δράση στον κλάδο του, διατελώντας πρόεδρος των Εφοριακών Βορείου Ελλάδος. Δεν ξεχνούσε όμως ποτέ και τον τόπο καταγωγής του, συμμετέχοντας ενεργά στην Ένωση Ρουμελιωτών Βορείου Ελλάδος όπου και διετέλεσε πρόεδρος για πολλά έτη.

Το 1994 εκλέχθηκε νομαρχιακός σύμβουλος Θεσσαλονίκης πρώτος σε σταυρούς προτίμησης και το 1996 βουλευτής στη Β' Θεσσαλονίκης με τη Νέα Δημοκρατία έως και το 2009 και πάλι πρώτος. Το 2004 έγινε Υφυπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Καραμανλή, θέση από την οποία υπηρέτησε με τιμιότητα τις αρχές και τις αξίες του. Γι' αυτές αγωνίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της πολιτικής του πορείας και γι' αυτές πολεμήθηκε με σφοδρότητα από σκοτεινά κέντρα. Δεν μετάνιωσε ποτέ όμως για τους αγώνες του, παρόλο που του στέρξαν τις ανέμελες στιγμές με την οικογένειά του και τον προσωπικό ελεύθερο χρόνο. Η προσφορά ήταν το πάθος του. Όπως πάθος του ήταν και ο τόπος του. Πρόλαβε να τον δει για τελευταία φορά το περασμένο καλοκαίρι όπου και επισκέφτηκε την Αρτοτίνα. Κάθε χρόνο νοσταλγούσε τον τόπο του, ήθελε να πάει έστω μια τελευταία φορά στο χωριό του να το δει και να θυμηθεί, όπως έλεγε στην οικογένειά του.

Η προσφορά στον τόπο του έγινε πράξη όταν συνέβαλε σημαντικά στην έγκριση της χρηματοδότησης του έργου για την κατασκευή του δρόμου Γραμμένη Οξυά-Γαρδίκι, που για πολλά έτη αποτελούσε αίτημα των κατοίκων της περιοχής. Ήξερε κάθε σπιθαμή του δρόμου αυτού καθώς όπως προαναφέρθηκε τον διέσχισε με τα πόδια από μικρός.

Το ξαφνικό του ταξίδι για τη χώρα των αγγέλων γέμισε με θλίψη την οικογένειά του, τους φίλους, τους συναγωνιστές και τους συντοπίτες του. Αφήνει όμως παρακαταθήκη το έργο ενός φτωχού παιδιού από την Αρτοτίνα που χωρίς την υποστήριξη από κανέναν, παρά μόνο με κόπο και προσωπικούς αγώνες κατάφερε να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο και να αναδείξει τον τόπο του. Γιατί μπορεί να έζησε ως Μακεδόνας στην τιμημένη γη του Μ. Αλεξάνδρου αλλά στην ψυχή του σιγόκαιγε πάντα η φλόγα του αγωνιστή Διάκου.

Αγαπημένε μας πατέρα.

Μακάρι να ήταν ένα κακόγουστο αστείο, να ήσουν τώρα δίπλα μας, να μας καμαρώνεις και να νιώθεις υπερήφανος υπουργέ μου.

**Θα σε αγαπάμε για πάντα.
Η γυναίκα σου και τα παιδιά σου**

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΑΡΤΟΤΙΝΑΣ

Εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μας προς τον Δήμαρχο κ. **Καπεντζώνη**, τον Αντιδήμαρχο κ. **Παλασκώνη** και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δωρίδας για την σημαντική δωρεά της δεξαμενής που καλύπτει τις ανάγκες ύδρευσης της Μονής καθώς και τις ανάγκες της Πολιτικής Προστασίας.

Τον χειμώνα του 2018, για άγνωστο λόγο, η δεξαμενή χωρητικότητας 40000 LT που κάλυπτε τις ανάγκες της Μονής για ύδρευση καταστράφηκε.

Επειδή τα πενήντα έσοδα της Μονής δεν μας επέτρεπαν να προχωρήσουμε στην αντικατάστασή της, ζητήσαμε τη βοήθεια του Δημάρχου κ. **Καπεντζώνη** και του Αντιδημάρχου κ. **Παλασκώνη**. Η ανταπόκριση ήταν άμεση με την διάθεση μιας μικρότερης δεξαμενής που υπήρχε στο χωριό για προσωρινή λύση στο πρόβλημα ύδρευσης και στη συνέχεια με την παράδοση καινούργιας χωρητικότητας 33000 LT.

Και πάλι τους ευχαριστούμε θερμά.

**ΜΕ ΤΙΜΗ
Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΜΠΑΤΣΑΟΥΡΑΣ**

Ενημέρωση για την ανάρτηση Δασικών Χαρτών

**Διεύθυνση Δασών Φωκίδας:
Ανάρτηση Δασικού Χάρτη Π.Ε. Φωκίδας
και πρόσκληση υποβολής αντιρρήσεων**

Από την Διεύθυνση Δασών Φωκίδας ανακοινώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 11638/22-01-2021 (ΑΔΑ: ΩΛ56ΟΡ10-ΟΤΩ) ταυτάριθμη απόφαση, αναρτήθηκε στον ειδικό διαδικτυακό τόπο ανάρτησης δασικών χαρτών & υποβολής αντιρρήσεων της ιστοσελίδας της «ΕΚΧΑ Α.Ε.» (www.ktimanet.gr/CitizenWebApp/Entrance_Page.aspx) ο Δασικός Χάρτης του συνόλου της περιοχής Π.Ε. Φωκίδας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 3889/2010 (ΦΕΚ 182 τ. Α') ως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και με τις διατάξεις του άρθρου 153 του Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94 τ. Α') σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 48 Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 τ. Α').

Για τον Δασικό Χάρτη της Π.Ε. Φωκίδας μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να λαμβάνει γνώση στην ανωτέρω ιστοσελίδα της ΕΚΧΑ Α.Ε., μέσω της οποίας και μόνο μπορούν να υποβάλουν αντιρρήσεις κατά του περιεχομένου του.

Η προθεσμία υποβολής των αντιρρήσεων είναι αποκλειστική, ξεκινά την 5η Φεβρουαρίου 2021 ημέρα Παρασκευή και λήγει την 20ή Μαΐου 2021 ημέρα Πέμπτη. Για τους κατοικούντες ή διαμένοντες στην αλλοδαπή, η παραπάνω προθεσμία παρεκτείνεται κατά 20 ημέρες συνεπώς η καταληκτική της προθεσμίας υποβολής είναι 9η Ιουνίου 2021 ημέρα Τετάρτη.

Οι αντιρρήσεις αφορούν αποκλειστικά και μόνο στην αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής των εμφανιζόμενων στον Χάρτη εκτάσεων.

Αντιρρήσεις μπορούν να υποβάλουν φυσικά και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο και οι οικείοι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, εφόσον επικαλούνται για τη θεμελίωση του έννομου συμφέροντός τους εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα στις περιληφθείσες στον αναρτηθέντα δασικό χάρτη δασικές, χορτολιβαδικές και βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις. Αντιρρήσεις ειδικά κατά της παράλειψης να περιληφθεί στο δασικό χάρτη ορισμένη δασικού χαρακτήρα ή χορτολιβαδική ή βραχώδης ή πετρώδης έκταση, μπορεί να υποβάλει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και, ιδίως, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγεται η έκταση, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και άλλα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Η υποβολή των αντιρρήσεων είναι δυνατή μόνον ηλεκτρονικά, στον ειδικό δικτυακό τόπο ανάρτησης δασικών χαρτών και υποβολής αντιρρήσεων, στην ιστοσελίδα του Ν.Π.Δ.Δ. "Ελληνικό Κτηματολόγιο".

Για την υποβολή των αντιρρήσεων καταβάλλεται υποχρεωτικά ειδικό τέλος (πλην των περιπτώσεων των «ατελών» ως αναφέρονται στην απόφαση), ανάλογα με το εμβαδόν της έκτασης που αφορά η αντίρρηση.

Γενικές πληροφορίες για το περιεχόμενο των αναρτημένων δασικών χαρτών και του τρόπου υποβολής των αντιρρήσεων παρέχονται στα Σημεία Υποστήριξης της Ανάρτησης που βρίσκονται: α) στην έδρα του Δασαρχείου Άμφισσας, Επισκόπου Φιλοθέου 3, Τ.Κ. 331 00, τηλ. 2265028264 (αρμόδιος Αθανασία Κυριαζή) και β) στο Δασαρχείο Λιδωρικίου, Τ.Κ. 330 53, τηλ. 2266022115 (αρμόδιος Παναγιώτης Μανιτάρας) τις εργάσιμες ημέρες, από ώρα 7.00 έως 15.00, κατόπιν ραντεβού σύμφωνα με τα ισχύοντα περιοριστικά μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου υποβολής αντιρρήσεων.

Πηγή: www.dasarxeio.com

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΤΟΤΙΝΑΣ

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι τα έργα για την ανακαίνιση (αντικατάσταση παραθύρων, αντικατάσταση σκεπής, αντικατάσταση ταβανιού, στοκάρισμα και βάψιμο) της Παναγίας συνεχίζονται.

Όποιος θέλει να συνεισφέρει οικονομικά μπορεί να επικοινωνεί με τους κ.κ.:

**ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΚΩΣΤΑ**

**6946124580
6976642254**

**ΜΕ ΤΙΜΗ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Αρτοτίνα

(Η προσφορά της στον Αγώνα του '21)

«Όπου ο άνθρωπος ανεβαίνει τα σκαλοπάτια του Θεού εκεί ορθώνει το ανάστημά της η γέφυρα της Αθαμάνας και ο φράχτης του Μεσολογγίου».

Κωστής Παλαμάς

Κανένα άλλο χωριό ίσως δεν έχει να παρουσιάσει στη Ρούμελη τόσο δράση στην προεπαναστατική και στην Επαναστατική εποχή του Έθνους, όση η Αρτοτίνα.

«Φωλιασμένη, όπως την περιγράφει ο λαογράφος, σε απόμερη ρομαντική τοποθεσία επόμενο ήταν να παίξει το ρόλο που έπαιξε. Ποτέ τουρκικό ποδάρι δεν πάτησε στα γύρω βουνοτόπια και βουνοχώρια. Όσοι ελεύθερο αέρα ήθελαν να αναπνέουν και να βρίσκουν άσυλο σε στιγμές διωγμών, στα βουνά της κατέφευγαν, το ίδιο όπως στα θρυλικά Άγραφα και τον απάτητο από Κονιάρους ξακουσμένο Όλυμπο».

Ο πόθος για ελευθερία και η ορμή για εκδίκηση, λόγω των ανείπωτων κατατρεγμών κατά τη μακρόχρονη σκλαβιά, ήταν η αιτία να γίνουν εβδομήντα αποτυχημένα, προεπαναστατικά κινήματα, πριν γίνει ο μεγάλος ξεσηκωμός του '21.

Η Ρούμελη υπήρξε πρωτοπόρος στην ανάπτυξη του κλεφταρματωλικού φαινομένου λόγω του ρωμαλέου πατριωτικού της φρονήματος και του γεωφυσικού της αναγλήφου. Ξέφωτες ρακούλες για καρπούζι, απρόσιτα βουνά με απόκρυφες σπηλιές και αποκλείστρες και πυκνά δάση, που αποτελούσαν φυσικούς κρυψώνες για τους κυνηγημένους και ασφαλή ορμητήρια για κλεφτοπόδημο.

Η Αρτοτίνα ως μέρος της Ανατ. Στερεάς Ελλάδας είχε την ίδια γεωμορφολογία και αντιμετώπιζε τις ίδιες αντιξοότητες μ' αυτήν. Όμως εδώ το επαναστατικό κίνημα ήταν τόσο έντονο, ώστε δικαίως πολλοί την ονομάζουν Καπετανοχώρι. Μέσα στη βράση του Αγώνα αναδείχτηκαν επτά Αρτοτινοί Οπλαρχηγοί, που έγιναν ευρύτατα γνωστοί: **Λουκάς Καλιακούδας, Αθανάσιος Διάκος, Ανδρίτσος Σαφάκας, Δήμος Σκαλτσόδημος, Ρούκνης, Κοντοσόπουλος ή Γεράντωνος και Γιάννης Φαρμάκης.**

Λουκάς Καλιακούδας (1760-1804)

Συγκαταλέγεται μεταξύ των επώνυμων αγωνιστών που δρούσαν στη Ρούμελη. Αν και χειρσαίος, «θαλάττιος εβουλήθη γενέσθαι».

Σαν πρωτοπαλικάρο του περίφημου κλέφτη Ανδρούτσου (πατέρα του Οδυσσέα), πήρε μέρος στις θαλασσινές επιχειρήσεις του Λάμπρου Κατσώνη και όταν αυτές απέτυχαν, γύρισε στον τόπο του. Ανασυγκρότησε την κλέφτικη ομάδα του και εξακολούθησε, απ' τα βουνά της Αιτωλίας, τον Αγώνα κατά των Τουρκαλβανών του Αλή Πασά, που εκείνη την εποχή βάλθηκε να συντρίψει ολοκληρωτικά το Κλεφταρματωλικό σύστημα. Σε μια απ' αυτές τις συμπλοκές κυκλώθηκε στην Γαβρολίμνη Ναυπακτίας και σκοτώθηκε το 1804.

Σκαλτσόδημος (1760-1826)

Κατά τους βιογράφους του υπήρξε φημισμένος κλέφτης, «άριστος πριν την επανάσταση» και «στρατηγός με πλούσια δράση κατά την Επανάσταση».

Νέος έβροσε πρόβατα στα Βαρδούσια και σκληρός και ανυπότακτος όπως ήταν, βγήκε κλέφτης στα βουνά και αδιαφιλονίκητος καπετάνιος της Δωρίδας. Πήρε μέρος σε πολλές μάχες και διακρίθηκε στη μάχη της Αμπλιανης και αργότερα στις δίδυμες νικηφόρες μάχες της Πενταγιούς και της Γρανίτσας κοντά στο χάνι του Καραπιστόλη, που τότε λεγόταν, του Σκορδά το χάνι.

Ο Αθανάσιος Διάκος (1788-1821)

Ήταν ο πρώτος ήρωας της Επανάστασης του '21, ο οποίος έδρασε στην Στερεά Ελλάδα.

Μετά τον θάνατο του πατέρα του και του αδερφού του Αποστόλη από τους Τούρκους και τη δήμευση του σπιτιού τους στην Αρτοτίνα, μπήκε στο μοναστήρι του Προδρόμου. Πέντε χρόνια αργότερα χειροτονήθηκε Διάκος και μ' αυτό το επώνυμο πέρασε στο ιστορικό πάνθεον των Ηρώων. Γρήγορα εγκατέλειψε την καλογερική και εντάχθηκε στο κλεφταρματωλικό Σώμα του Τσαμ' Καλόγερου που δρούσε στην περιοχή, τον οποίο και έσωσε, όταν λαβώθηκε βαριά στη μάχη της Ζελίστας.

Πέρασε για λίγο στο Αρματωλικό του επάνω «κόλι» προς τα Βαρδούσια και αργότερα έγινε αρχηγός των όπλων στη Λειβαδιά και πρωτοστάτησε στην κήρυξη της Επανάστασης. Η μάχη όμως που τον έκανε θύλη και αιώνιο σύμβολο της Ελευθερίας ήταν η μάχη της Αθαμάνας, την οποία με στίχους περιγράφει ο συγχωριανός μου Θανάσης Κουτσαγγέλου:

Ο Διάκος κρατάει την γέφυρα, με λιγοστούς συντρόφους,
τα παλικάρια αγρυπνούν, στους πέριξ μικρολόφους.
Την τελευταία κάνει προσευχή, τώρα στον Αϊ Γιάννη
να τον οπλίσει δύναμη, γιατί μ' εχθρό πανίσχυρο τα βάζει.

Καλά – καλά δεν πρόλαβε, για να την τελειώσει
και τα φουσάτα του Ομέρ, σφικτά τον έχουν ζώσει.
Βρυχάται ο Διάκος σαν θηρίο, και το σπαθί του σέρνει
τον τρόπο και τον πανικό, μεσ' τις γραμμές τους σπέρνει.

Σαν τα στάχια θερίζει, του Διάκου το σπαθί, σπαχίδων τα κεφάλια
και το γιοφύρι στρώθηκε, Τουρκαλβανών κουφάρια.
Κάθε του Διάκου χτύπημα, είναι κι' αστροπελέκι
μα το σπαθί δεν άντεξε, σπασμένο κάτω πέφτει.

Ξαρμάτωτος τη μάχη πια, τη δίνει με τα χέρια
και λαβωμένος πιάνεται, απ' της τουρκιάς τ' ασκέρια.
Ο Διάκος ιστορία έγραψε, ηρωισμό γιομάτη
κι' ας βγήκε ο χάρος νικητής, σε τούτη 'δω τη μάχη.

Γράφει: Ο Νικ. Μαυραγάνης

Ανδρίτσος Σαφάκας (1780-1828)

Υπηρέτησε το Αθηνασολίδικο «ντουβλέτι» ως το 1820, που μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Ποιος μπορούσε τότε να τα βάλλει με το ανήμερο θηρίο του Αλή;

Με την έναρξη της Επανάστασης βρέθηκε καπετάνιος των Κραβάρων και κύρια αποστολή του ήταν να παρέχει βοήθεια σ' όλα τα μαχόμενα στρατόπεδα της Ρούμελης, όπου υπήρχε ανάγκη. Το 1823 που ψευτοπροσκύνησαν τα χωριά του Κάτω «Κόλι» του Κράβαρη, ο Σαφάκας δραστηριοποιείται για την προστασία των χωριών του Πάνω «Κόλι»: Μικρή και Τρανή Παλιούκοβα, Βοϊτσά, Ζελίστα, Κουτουλίσια, Στρομνιάνη, Συνίστα, Αβόρανη κ.ά., που είχαν καταφύγει στις αποκλείστρες.

Για το λόγο αυτό η Προσωρινή Διοίκηση του αναγνώρισε: «Πατριωτικήν Διαγωγήν, προθυμίαν και ζήλον». Ενώ τα Πάνω Κραβαροχώρια με την από 4-9-1823 ομολογία τους αναγνωρίζουν ως μόνο Καπετάνιο του Κράβαρη το Σαφάκα: «Αυτόν που ευρέθη, όταν τα βρήκε η σφύξη και κλείσθηκαν μέσα στο βράχο της Κλεπιάς».

Το 1828 ο οπλαρχηγός Σαφάκας δολοφονήθηκε από ανθρώπους του παλιού του φίλου και αδελφοποιτού Σωτήρη Στράτου, όπως μας το υπενθυμίζει και δημοτικό τραγούδι:

Βλάμη γιατί με σκότωσες με πήρες στο λαιμό σου;
Λόγγοι βάϊστε τα κληριά, βουνά χαμηλωθήτε
να πάει στη μάνα μ' η φωνή, στη δόλια μου γυναίκα
και συ αγέρα πάρε την, ν' ακούσ' ο κόσμος όλος
να μάθει πως εγλήτσω απ' τον Τουρκών τα νύχια
και μ' έφαγε ο βλάμης μου, ο άπιστος ο Στράτος.

Ιωάννης Ρούκνης (1796-1860)

Με την Κλέφτικη ομάδα του πήρε μέρος στις περισσότερες μάχες του οχτάχρονου Αγώνα και κυρίως στη μάχη του Διστόμου, της Αράχωβας μαζί με τον «Αετό της Ρούμελης» και στην Πολιορκία της Ναυπάκτου.

Αντώνης Κοντοσόπουλος ή Γεράντωνος

Όπως προκύπτει απ' την ιστοριογραφία της εποχής του, έλαβε μέρος σ' όλες σχεδόν τις σημαντικές μάχες, που έγιναν στην Ανατ. Στερεά Ελλάδα, όπως: Στην απελευθέρωση της Αταλάντης, στη μάχη της Αθαμάνας, όπου ο Διάκος πιάστηκε ζωντανός, στην περίφημη μάχη των Βασιλικών, που πληγώθηκε «κατά το ιερόν οστόύν» και στη μάχη της Αράχωβας.

Γιάννης Φαρμάκης

Γεννήθηκε στην Αρτοτίνα στα 1801 και πήρε μέρος σε όλες τις μάχες της Ρούμελης, όπως στη μάχη της Υπάτης, στο χάνι της Γραβιάς, στη μάχη των Βασιλικών και στη μάχη της Παπαδιάς που έσωσε το Σαφάκα από βέβαια αιχμαλωσία.

Επίσης συμμετείχε στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, που έκανε ο Κίτσος Τζαβέλης στη Σερκούλα, στη Λομποτινά και στην Τέρνοβα και αλλού.

Πεσόντες στο ηρωικό Μεσολόγγι

1. **Γαϊτάνος Κων/νος** του Δημητρίου (ή Βάκρινος) από Αρτοτίνα, έπεσε εντός Μεσολογγίου, ατομικός φάκελος κ. 27 (ΑΑ - 220).

2. **Λιανογιωργόπουλος Αντώνιος**, από Αρτοτίνα, έπεσε στην Έξοδο του Μεσολογγίου, ατομικός φάκελος κ.111 (ΑΑ-958).

Τώρα που στοργυλεύει και η δεύτερη εκατονταετηρίδα απ' το εθνεγερτήριο σάλπισμα του Εικοσιένα, οι Πανέλληνες σκύβουν ευλαβικά τη μνήμη στη στρατιά των ηρώων, που δημιούργησαν το μέγα έπος του '21, καθώς επίσης και στις μυριάδες των ανώνυμων αγωνιστών, που βαριά η σκιά της λήθης σκεπάζει.

Υποκλινόμαστε σ' όλους αυτούς, που έτρεξαν στο φοβερό εκείνο προσκλητήριο αγκαλιά με το θάνατο, εκεί που το καθήκον τους οδηγούσε να καθαρίσουν, τη σπαρμένη με κόκκαλα και ποτισμένη με αίμα γη που πατούμε από το μίσμα, ώστε να μπορούμε εμείς σήμερα να μιλάμε για ελευθερίες, ανθρώπινα δικαιώματα ακόμη και για προσωπικά δεδομένα.

«Τιμή και δόξα σ' αυτούς που το Εικοσιένα
της λευτεριάς το δένδρο ποτίσανε με αίμα».

Δανειστική Βιβλιοθήκη στο χωριό μας

Όπως όλοι γνωρίζετε ολοκληρώθηκε η κατασκευή της δανειστικής βιβλιοθήκης τον Δεκέμβριο του 2020 στο χωριό μας. Με χαρά δεχτήκαμε βιβλία από τους συγχωριανούς μας αλλά και όχι μόνο. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους **Κωνσταντίνο Ψυλλίδη, Ιωάννη Βήλο, Δημήτριο Πλαστήρα, Σταυρούλα Κανούρη και Γεώργιο Κατσάρο**. Βιβλία έχουν δωρίσει επίσης οι κληρονόμοι των αδερφών **Μαχαιρά** στη μνήμη τους αλλά και οι κληρονόμοι της **Δήμητρας Ρουφαγάλη** συγγράμματα ιατρικού περιεχομένου. Όποιος επιθυμεί να δωρίσει βιβλία μπορεί να επικοινωνήσει με τους υπεύθυνους για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης στα τηλέφωνα **6984979516** και **6976206407** (Βασίλειος Κάππας) και στο email: bibliothekeartotinas@gmail.com (Βαλεντίνη Ρωμανού).

Ο Πρόεδρος της Τ.Κ. Αρτοτίνας
Βασίλειος Κάππας

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ - ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Του Κωνσταντίνου Γ. Τσέλιου

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

ΕΝΟΡΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΜΟΥΣΟΥΝΙΤΣΙΩΤΩΝ!!!

«Εν Άνω Μουσούνιτση σήμερα την 23ην Μαΐου 1939 έτους εν τη οικία του εν Αλαμάνα πεσόντος ήρωος Αθανασίου Διάκου Μασαβέτα και παρουσία του Κοινοτικού Συμβουλίου και πάντων των κατοίκων ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου ο Δημήτριος Γεωργίου Παπακώστας ετών 64 πρόεδρος Κοινότητος Άνω Μουσούνιτσης, ο Κυριάκος Αθαν. Μασαβέτας ετών 52 μόνιμος κάτοικος του χωριού....., η Γιαννούλα χήρα Ανδρέου Ασημάκη ετών 50 απαγγελθέντος του κάτωθι όρκου υπό του Ιερέως Παπαβασιλείου Βελλή “Ορκίζομαι εις το όνομα της Αγίας και ομοουσίου και αδιαιρέτου Τριάδος ομολογών τα κάτωθι: Ομολογώ ότι ο ήρωος της Αλαμάνας Αθανάσιος Διάκος εγεννήθη εις την οικίαν ταύτην και είναι το γένος Μασαβέτα εξ Άνω Μουσούνιτσης, καθ’ ο είμαι απ’ ευθείας απόγονος του ειρηνένου ήρωος. Ταύτα ομολογώ και δηλώ εν γνώσει των συνεπειών του νόμου περί ψευδούς δηλώσεως”».

Ακολουθούν οι υπογραφές, του Ιερέα, του προέδρου της Κοινότητας και των ορκισθέντων μαρτύρων.

Αυτή είναι καραμπινάτη ψευδορκία.

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ!!!

Τέσσερες «έγκριτοι» (βαρύγδουπα ονόματα) δημοσιογράφοι επιστρατεύθηκαν για να προσθέσουν με το κύρος τους άλλη μια υποβολιμαία μαρτυρία προκειμένου να καταγραφεί και αυτή για να αποτελέσει στοιχείο αξιοπιστίας, οι δημοσιογράφοι: (φωτογραφία των οποίων είναι δημοσιευμένη στη σελ. 22 του βιβλίου του Ν.Ξ.Σ.) Ευθύμιος Ρηγόπουλος, Νείλος Τερζάκης, Αντώνιος Κρεούζης και Ιωάννης Μοσχόβης, συνοδευόμενοι από τον συγγραφέα του βιβλίου, πήγαν στο όρος Αιγάλεω στις 24 Ιανουαρίου 1952 και πήραν συνέντευξη απ’ τον σχεδόν αιωνόβιο Μουσουνιτιστή Νικόλα Σπέντζο ο οποίος απάντησε στις ερωτήσεις τους. Η συνέντευξη είναι καταχωρημένη στις σελ. 22 έως 25, καταχωρώ μικρά αποσπάσματα: «Κατά τας ημέρας αυτὰς εἶχεν αρχίσει μια συζήτησις μέσω των στηλῶν των εφημερίδων περί της καταγωγῆς του Αθανασίου Διάκου. (...) Εσκευθίκαμε ότι μια επαφή με τον γέρο Τσέλιγκα που εις την μνήμη του θα διατηρούντο ζωντανές ἀκόμη αναμνήσεις ἀπὸ την ἀμέσως μετ’ επαναστατικῆς περιόδου, θα μας ἐφώτιζε ἀρκετὰ κάθε μας ἀπορίαν ἐπὶ του ὑπὸ συζήτησιν θέματος». Σε σχετικές με το θέμα ερωτήσεις ο Γέρο Σπέντζος απάντησε: Ερώτηση: «— Λένε ότι ο Διάκος γεννήθηκε στην Αρτοτίνα». Απάντηση: «Δεν γεννήθηκε κεί. Γεννήθηκε στη Μουσούνιτσα. Ως δώδεκα χρονῶν, ἐπειδὴ ἤθελαν να τον πάρουν οι Τούρκοι για τον πασά του Λιδορικού, ἔφυγε και κρύφτηκε στο Μοναστήρι της Αρτοτίνας. Όταν τον βρήκαν ἐκεῖ πήγε με την κλεφτουριά». «Ὡστε ἐπιμένεις ότι ο Αθανάσιος Διάκος ἐγεννήθη στην Μουσούνιτσα;» «Μα τι εἶν’ αὐτὰ που λέτε, ρε παιδιά. Εκεί ὑπάρχει το σπίτι του. Ο Έλατος και τα λιθάρια το μολογάνε;... «Ποιος ἔλατος και ποια λιθάρια το μολογάνε;». «Αὐτὰ που ἦταν στο χωριὸ που καταστράφηκε ολοσχερῶς, ἡ αὐτὰ που ὑπῆρχαν στο νέο χωριὸ;»

Στο κάτω μέρος της σελ. 25 ο συγγραφέας γράφει: «Ὅταν ἐλήφθη η συνέντευξις αὕτη, δεν εἶχε γίνει το ανοσιούργημα της κατεδάφισεως της οικίας του «Διάκου», δια την οποίαν κατεδάφισιν φέρει ἀκεραίαν την ευθύνην το Υπουργεῖον Παιδείας και μερικοὶ μη Παρνασσίδεις πολιτευταί», η υποσημείωση αὕτη ἐνισχύει την μη διασταυρωμένη πληροφορία που εἶχα ότι, ευθύνεται το Υπουργεῖο Παιδείας και οι μη Παρνασσίδεις πολιτευτές, ἐπειδὴ, δεν ὑποχρέωσαν τον διάσημο ἀρχαιολόγο Ἀναστάσιο Ορλάνδο (ο οποίος ὕστερα ἀπὸ ἐντολὴ του Υπουργεῖου Παιδείας πήγε στην Μουσούνιτσα) να βεβαιώσει ψευδῶς ότι το σπίτι που του ὑπόδειξαν οι

Μουσουνιτιστὲς ἦταν γνήσιο, (δεν γνωρίζω ποιο απ’ ὅλα τα σπίτια, φωτογραφίες των οποίων ἔχουν δημοσιεύσει σε διάφορα ἐντύπια,) **αν ἦταν γνήσιο θα το ἄφηναν οι Μουσουνιτιστὲς να καταρρεύσει;**

Η προαναφερόμενη πληροφορία επιβεβαιώνεται ἀπὸ τον ἴδιο τον συγγραφέα ο οποίος στη σελ. 14 αναφέρει: «Το 1798 το χωριὸ Ἄνω Μουσούνιτσα πυρπολήθηκε και καταστράφηκε τελείως και η περιοχή του μετονομάστηκε «Παλιοχώρια», το νέο χωριὸ χτίστηκε στη γεωγραφικὴ θέση που εἶναι σήμερα». Το ἀποκαλούμενο σπίτι του Διάκου ἀσφαλῶς δεν εἶναι γνήσιο, ἐμμέσως πλην σαφῶς το παραδέχεται ἀθελά του ἄλλη μια φορά ο Ν.Ξ.Σ., στη σελ. 40 πραγματεύεται τα δεινὰ του ἐμφυλίου, τις συνέπειες του ἀναγκαστικοῦ ἐκπατρισμοῦ των Μουσουνιτιστῶν το 1948 και σημειώνει: «Και ἐτσι, νοικοκυριά που ἐχρειάστησαν ἐκατὸν πενήντα χρόνια δια να δημιουργηθοῦν, ἐξηφανίζοντο ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν» (1798-1948 = ἐκατὸν πενήντα χρόνια). Με αὐτὴ τη φράση ομολογεί ότι το ὑποτιθέμενο σπίτι του Διάκου εἶναι μεταγενέστερο. Στη συνέχεια ο Ν.Ξ.Σ. καταχωρεῖ ἐπιλεγμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ τη μελέτη Παπαχρήστου: «Τα πράγματα ὁμως ἐτέθησαν εις την θέσιν των ἀπὸ την ἀνακοίνωσιν του καθηγητοῦ του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἀντωνίου Κεραμοπούλου, εις την Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν κατὰ την συνεδρίαν της 15ης Ἰουνίου 1939 με θέμα: “Ποῦ ἐγεννήθη ο Αθανάσιος Διάκος, ὑπὸ Κων/νου Παπαχρήστου”. Το παραλήρημα του συγγραφέα συνεχίζεται με την παράθεση των πιστοποιητικῶν (βλέπε σελ. 27) του Μαμούρη και του Δημάρχου Κιτινίων τα οποία ἐκδόθηκαν το 1865 ὕστερα ἀπὸ αἴτηση του Δήμου Κ. Μασαβέτα και ὑποβλήθηκαν στην ἐπιτροπὴ Ἐκδουλεύσεων, για να λάβει κάποια ἀμοιβή για τις ἐκδουλεύσεις του πατέρα του, ο Μαμούρης (που σύμφωνα με ὅρο της διαθήκης του Στρατηγοῦ Γιάννη Γκούρα, μετονομάστηκε Γιάννης του Γκούρα) πιστοποιεῖ ότι, ο ἀδελφός του Διάκου Κωνσταντίνος Μασαβέτας ἦταν κάτοικος Ἄνω Μουσούνιτσας και σκοτώθηκε στη μάχη της Αλαμάνας. Ο Δήμαρχος Κιτινίων πιστοποιεῖ ότι ο Δήμος Κ. Μασαβέτας δεν ἔλαβε καμία ἀμοιβή ἀπὸ το ἔθνος. Ἐπειδὴ στα πιστοποιητικά βεβαιώνεται ότι το ἐπώνυμο του ἀδελφοῦ και του ἀνιψιῦ του Διάκου ἦταν Μασαβέτας και ἦταν κάτοικοι Ἄνω Μουσούνιτσας, τα παρερμηνεύουν ἀφήνοντας να ἐννοηθεῖ ότι ἀφοῦ οι Μασαβεταῖοι ἦταν συγγενεῖς και κάτοικοι Μουσούνιτσας, ἄρα και ο Διάκος εἶχε το ἴδιο ἐπώνυμο και εἶχε γεννηθεῖ στο χωριὸ τους.

3) Η ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩ ΜΟΥΣΟΥΝΙΤΣΑΣ

Διατείνονται οι Μουσουνιτιστὲς, ότι η Πολιτεία για να τιμήσει τον Ἡρωα, μετονόμασε την Ἄνω Μουσούνιτσα σε ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΔΙΑΚΟ, αὐτὸ εἶναι μεγάλο ψέμα και ὄχι μόνο, ἔχει διαπραχθεῖ και το ἀδίκημα της ἀντιποίησης Ἀρχῆς. Ο τότε ἰθύνων νους των Μουσουνιτιστῶν ο πολυμήχανος Γεώργιος Ζαραλῆς, ἔθεσε σε λειτουργία την Βιομηχανία μετονομασίας των πάντων σε «Αθανάσιος Διάκος» ἀρχίζοντας ἀπὸ το χωριὸ τους, (δεῖτε το χρονικὸ της διαδικασίας): Μετὰ την ἀπογραφὴ πληθυσμοῦ του 1951 η Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Υπηρεσία εἶδε ότι πολλὰ ὀνόματα κοινότητων και οἰκισμῶν φαίνονται ξενόφωνα, ἡ εἶναι κακὸν γκα, ἡ ἀσαφούς σημασίας, κατόπιν ἔστειλε στο Υπουργεῖο Εσωτερικῶν ἔγγραφο στο οποίο πρότεινε να μετονομαστοῦν σε ὅλους τους Νομούς του κράτους, ὅσες κοινότητες και οἰκισμοὶ ἐμπίπτουν στο παραπάνω αἰτιολογικὸ, το Υπουργεῖο Εσωτερικῶν ὑιοθέτησε την πρόταση και δια του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, το οποίο διὰ της ἀπὸ 11/4^{ου}/1955 ἀποφάσεώς του ἀποφάνθηκε ὅπως μετονομαστοῦν οι προτεινόμενες ἀπὸ την Ε.Σ.Υ. κοινότητες, ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ το Υπουργεῖο Εσωτερικῶν δια της ὑπ’ ἀριθμ. 1149 21/4^{ου}/1955 διαταγῆς του προς ὅλες τις Νομαρχίες ζήτησε να μετονομαστοῦν οι προτεινόμενες ἀπὸ την Ε.Σ.Υ. κοινότητες.

Αφορμὴς δοθείσης, ο πανίσχυρος Μουσουνιτιστὴς Γεώργιος Ζαραλῆς ὑποκατέστησε τον ἐκλεγμένο πρόεδρο της Κοινότητος Πελεκάνο Κων/νο (βλέπε Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ σελ. 248) και προώθησε τη διαδικασία. Καταχωρίζω το πρακτικὸ του Κοιν. Συμβουλίου.

Εν ἄνω Μουσούνιτσα και εν τω Κοιν. Κατάστημα σήμερα τη 5ην του μηνὸς Ἰουνίου του ἔτους 1955 ἡμέραν Κυριακὴν και ὥραν 11 π. μ. συνήλθεν το Κοιν. Συμβούλιον εν νομίμω ἀπαρτίᾳ ὑπὸ την προεδρίαν του Προέδρου παρόντων των Κοιν. Συμβούλων 1) Ζαρκλήν (λέγε Ζαραλήν) Γεώργιον (Πρόεδρος) 2) Πελεκάνος Κων/νος (Ἀντιπρόεδρος) Σύμβουλοι 1) Σαντικός Κων/νος 2) Σπέντζος Παναγιώτης 3) Κούρτης Θεμιστοκλῆς.

Ο Πρόεδρος ἐισηγείται εις το Συμβούλιον ότι κατόπιν της ὑπ. ἀριθμ. 1149 ἀπὸ 21-4ου-55 διαταγῆς του Υπουργεῖου Εσωτερικῶν κοινοποιήσεως ἡμῖν δια της ὑπ’ ἀριθμ. 5276 ἀπὸ 2-5-55 ομοίας της προϊσταμένης μας Νομαρχίας Φωκίδος ότι το Συμβούλιον Τοπωνυμίων εις συνεδρίαν αὐτοῦ της 11-4-55 ἀπεφάνθη ὅπως μετονομασθῇ η κοινότης ἡμῶν. Κατόπιν τούτου προτείνω ὅπως δια λόγους ἱστορικοῦς ἀποθανάτισωμεν τον Ἡρώαν μας του 1821 Αθανάσιον Διάκον γεννηθέντα εν ἄνω Μουσούνιτση και πεσόν ὑπὲρ πατρίδος εις την Γέφυραν της Αλαμάνας την 22 Ἀπριλίου μετονομάσωμεν την κοινότητά μας ἀντὶ Κοινότης ἄνω Μουσούνιτσα εις την τοιαύτην Κοινότης Αθανασίου Διάκου.

Σ κ ε φ θ έ ν

Νομίμος τυγχάνει η πρότασις του προέδρου.

Αποφάινεται

Ιδόντες την ὑπ’ ἀριθμ. 1149 ἀπὸ 21-4-55 διαταγῆς Υπουργεῖου Εσωτερικῶν περί μετονομασίας της ἡμετέρας Κοινότητος ἀποφασίζει ομοφώνως και ἐγκρίνει ὅπως η Κοινότης μας ἄνω Μουσούνιτσα μετονομασθῇ εις την τοιαύτην “ΚΟΙΝΟΤΗΣ” ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ.

Απὸ το ἀνωτέρω ἐντεχνα συνταγμένο ἔγγραφο ἀφίνεται να ἐννοηθεῖ ότι το Υπουργεῖο Εσωτερικῶν, ἔδωσε ἐντολὴ στο Συμβούλιο Τοπωνυμίων να μετονομασθεῖ η Κοινότητα ἄνω Μουσούνιτσα, σε Κοινότητα ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ. Με μια σειρά ψευδῶν και παράνομων ἐνεργειῶν (ἀντιποίηση ἀρχῆς, νόθευση δημοσίου ἐγγράφου) και με τη συμβολὴ και ἄλλων ὑψηλά ἱσταμένων κρατικῶν λειτουργῶν, ο πολυμήχανος Ζαραλῆς ο οποίος για ευνόητους λόγους ὑπόγραψε (Ζαρκλῆς), κατὰφερε και παραμόρφωσε την ἱστορία δίνοντάς της τη μορφή που ἐξυπηρετεῖ τις κρύφτες και ἀνομολόγητες ἐπιδιώξεις τους, ἀφοῦ το ὄνομα του χωριοῦ τους οὔτε κακὸν ἦταν, οὔτε ξενόφωνο, οὔτε ἀσαφούς σημασίας (αν ἦταν ἐτσι, ἔπρεπε να εἶχε μετονομασθεῖ και η κάτω Μουσούνιτσα) και ΔΕΝ περιλαμβανόταν στον κατὰλογο της Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Υπηρεσίας με τα προτεινόμενα για μετονομασία χωριά. Να σημειωθεῖ ότι το Συμβούλιο Τοπωνυμίων ἐγκρίνει την μετονομασία των κοινότητων και των οἰκισμῶν που εἶχε προτείνει η Ε.Σ.Υ. το 1958, για το Νομὸ Φωκίδας πρότεινε την μετονομασία, ἐπὶ αὐτῶν στην ἐπαρχία Δωρίδας και ἐνὸς στην ἐπαρχία Παρνασσίδας την πρώην κοινότητα Κολοβατῶν, νυν κοινότητα Δροσοχωρίου. Ἐνα χρόνο μετὰ την ἀπόφαση του Ζαραλή για τη μετονομασία και χωρὶς να ἔχει ἐκδοθεῖ το Β. Διάταγμα (δημοσιεύτηκε στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ την 7η Ἰανουαρίου 1959-τεύχος πρώτο ἀριθμ. φύλλου 5) ὁργάνωσαν τελετὴ μετονομασίας στις 20 Ἰουλίου 1956 παρουσία του Μητροπολίτη Ἀμφίσσης και ἱερέων των γύρω χωριῶν. (βλέπε Ἀνάπτυο. ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣ ἐπιμέλεια Αθανασία Βανδῶρου, Μάιος 1997).

Συνέχεια στο ἐπόμενο φύλλο

Απ' ό,τι θυμάμαι...

Η απομόνωση και ο εγκλωβισμός μέσα στο σπίτι λόγω του αόρατου εχθρού που μας τυραννά εδώ και ένα χρόνο μου ξύπνησε έντονη μέσα μου την επιθυμία να καταγράψω όσα έζησα στο χωριό μας, τη χρονική περίοδο 1952-1958, όντας μαθητής Δημοτικού Σχολείου.

ΑΠ' Ο,ΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ...

Θα ήθελα να αναφερθώ πρώτα στους επαγγελματίες της εποχής εκείνης, που με την προσφορά τους και την εργατικότητα τους συνέχισαν και ανέδειξαν την Αρτοτίνα σε κεφαλοχώρι, όπως ήταν ανέκαθεν και όπως της αξίζει.

Επειδή η καταγραφή είναι από μνήμης, είναι λογικό κάποιους να ξεχάσω και ζητώ εκ των προτέρων συγγνώμη. Εκείνο όμως που θα με ικανοποιούσε πάρα πολύ θα ήταν, να βρεθούν μεγαλύτεροι αλλά και μικρότεροι να με συμπληρώσουν και να με διορθώσουν με επόμενες δημοσιεύσεις τους.

Αρχίζω με τις πολυπληθέστερες τάξεις των επαγγελματιών, χωρίς ονόματα όμως, διότι σε αυτές τις κατηγορίες ανήκαν πολλοί και θα ήταν άδικο να λησμονήσω κάποιους.

Πολλοί λοιπόν ήταν οι κτίστες (πετράδες) και οι μαραγκοί (ξυλουργοί). Ήταν αυτοί οι επαγγελματίες τεχνίτες που ανοικοδόμησαν όχι μόνο την Αρτοτίνα αλλά και ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή.

Μία ακόμη μεγάλη επαγγελματική τάξη ήταν οι "ελατόμοι" από την ομόληξη λέξη υλοτόμοι. Είχαν δικό τους Συνεταιρισμό από 70-80 συνεταιρίστους που ασχολούνταν με την πριστή ξυλεία. Θυμάμαι έντονα το καλοκαίρι από την τετάρτη προς την πέμπτη Δημοτικού που ελατομούσαν στα Ισώματα, όπου και πήγαινα φαγητό στον πατέρα μου, που ήταν ταμίας του Συνεταιρισμού επί προεδρίας του **Αθανάσιου Αριστ. Σούφλα**.

Συνεχίζω, ονομαστικά πια, από την κορυφή του χωριού μας, διότι εκεί είχε το "αρχηγείο" του ο μάστορας-τεχνίτης. Αυτός που με την τεχνική του, το φυσερό του και το αμόνι του πάντρευε καθημερινά το σίδερο με το ασάλι κατασκευάζοντας τα εργαλεία της εποχής. Ήταν ο **μαστορο-Κώστας Σιώκης**, ο σιδηρουργός, όπου με τη βοήθεια άλλοτε των αδελφών του και άλλοτε μαθητευόμενων (διότι το αμόνι και το φυσερό δε δουλεύονται από έναν), κατασκεύαζε και επισκεύαζε το σφυρί και το καλέμι για τους κτίστες της πέτρας, το σκερπάνι για τους ξυλουργούς, το ξινάρι (τσαπί) και το υνί για τους γεωργούς, το τσεκούρι (μικρό και επαγγελματικό) για τους ξυλοκόπους. Έντονα χαραγμένη στη μνήμη μου είναι κάθε επίσκεψή μου στο σιδηρουργείο του, όπου τοίχος δε φαινόταν από τα εργαλεία κρεμασμένα σε σύρμα, τα σφυροκάλεμα και τα σκερπάνια και στον απέναντι, με σειρά τοποθετημένα, τα τσεκούρια και τα εργαλεία σε διάφορα σχήματα και μεγέθη, πιο πέρα ήταν τα ξινάρια και στις γωνιές τα προς επισκευή.

Κατηγορίζοντας, όχι μακριά, θα σταθώ στον **Καπνιά Δημήτριο** (τον μικρό), τον ασβεστοποιό της ευρύτερης περιοχής. Ο **κυρ Μήτσος** έφτιαχνε το ασβεστοκάμινο στην τοποθεσία "ασβεσταριό". Ο ασβέστης ήταν άκρως απαραίτητο υλικό για την οικοδομή, την καθαριότητα αλλά και το ράντισμα των αμπελιών και της πατάτας (οικολογικός βορδινάλειος πολτός).

Προχωρώντας παρακάτω θα σταθώ εκεί

κοντά στη Ζαβαλόβρυση, όπου συναντάμε τον **Γεώργιο Μαρτέκα** του **Κων/νου** ο οποίος λίγο πιο κάτω από τα Διπτόταμα, στις όχθες του ποταμού, στα Καταμπέλια, έφτιαξε μια ολοκληρωμένη βιοτεχνία της εποχής, η οποία αποτελούνταν από νεροτριβή (ντρισιλίλα) και μαντάμια, με κινητήριο δύναμη το νερό.

Αφού αναφέρθηκα στη δύναμη του νερού που είναι μπόλικο στο χωριό μας, να υπογραμμίσω εδώ πως υπήρχαν δύο νερόμυλοι στην Αρτοτίνα. Ο ένας του **Ρεγκούζα** (του Σβέρκου) ο οποίος ήταν στο σημείο που σμίγουν ο Βαρδουσιώτης με τη Σαΐτα και ο άλλος ήταν του **Φλέγγα Βασίλη**, κοντά στην Αγία Μαρίνα (στο Διχαλόρεμα) με νερό από τον Καρυοπόταμο. Εδώ θα προσθέσω ότι τα χρόνια της ανομβρίας που ήταν αδύνατο να κινηθούν οι νερόμυλοι, υπήρχε και τρίτος μύλος, του **Λιάσκα**, από τη Γραμμένη Οξυά κοντά στη σημερινή Γέφυρα.

Κατηγορίζοντας, φτάνουμε στα "Δουλαβάρικα" σπίτια, τα οποία ήταν τρία στη σειρά. Στο ισόγειο του ενός στεγαζόταν το ραφείο ενός τέλειου τεχνίτη του **Θανάση Δρόσου** από την Κάτω Γραμμένη Οξυά. Εκεί μέσα ράφτηκαν πέραν των άλλων πάμπολλα γαμπριάτικα κοστούμια για τους γάμους της εποχής. Εδώ θέλω να κάνω μία παρένθεση αναφέροντας ότι ο **Θανάσης Δρόσος** πηγαίνονταν χειμώνα καλοκαίρι από την Αρτοτίνα στο σπίτι του στην Κάτω Γραμμένη Οξυά, μεταφέροντας και το ταχυδρομείο. Το αμέσως επόμενο σπίτι ήταν το "μαγαζί", όπως το λέγαμε, των **Γιώργου** και **Βασίλη Δουλαβέρη**. Παντοπωλείο εκτός των αδελφών **Δουλαβέρη**, είχαν ο **Κώστας Κοτρώνης**, ο **Ντίνος Μαμαλούγκας** και ο **Γιώργος Κατσούλης** στο μαχαλά Μπρούσκα.

Στο σημείο αυτό είναι εμφανές πως η Αρτοτίνα παρ' ότι είναι ένα από τα πιο ορεινά χωριά της Ελλάδας και απομακρυσμένο, αποτελεί εξαίρεση και δείγμα γραφής ως προς τη λειτουργικότητα των καταστημάτων της. Τα παντοπωλεία της ήταν τα σημερινά "εμπορικά κέντρα" όπου έβρισκες από βελόνι και καρφίτσα μέχρι υφάσματα για φορέματα και κοστούμια αλλά και τα αναγκαία γεωργικά εφόδια, απαραίτητα για την εποχή εκείνη.

Οι χασαποταβέρνες του χωριού επίσης πολλές. Προσέφεραν κρέας ψητό, κοκορέτσι στη λαδόκολλα και κρασάκι μπρούσκο. Θυμάμαι του **Χρήστου Παπέλη** στο ημιυπόγειο του **Φασίτσα**, του **Καλλιμάχου Κολοβού**, του **Γιάννη Κούρλη**, του **Γιάννη Σταματόπουλου**, του **Βασίλη Ιωαν. Ζαρονίκου** και κατά τους θερινούς μήνες του **Θόδωρου Κατσούλη** (σημερινή **Κων/νας Μπραούνου**).

Τα καφενεία ως παραδοσιακά, πρόσφεραν τον ελληνικό καφέ, το ούζο, το τσίπουρο, το γλυκό του κουταλιού, το υποβρύχιο. Παρείχαν και την τράπουλα για να παίζουν οι πελάτες την πρέφα, τις κούπες και την κολτσίνα. Καφενεία είχαν οι αδελφοί **Σιώκη**, ο **Ιωάννης Μαυραγάνης** (Λαμπρόγιαννος), ο **Μίμης - Δημήτρης Παπανικολάου**. Εδώ η θύμησή μου δε με βοηθάει και πολύ ως προς τα ονόματα των καφετζήδων αλλά κατά περιόδους ως καφενεία λειτουργούσαν και άλλα όπως το σημερινό κοινοτικό γραφείο (ιδιοκτησίας τότε **Γεωργίου Τσάγαλου**) και το γκρεμισμένο σπίτι κοντά στην ταβέρνα **Μπραούνου**, ιδιοκτησίας **Τριβήλου**.

Μέσα στην όμορφη πλατεία την εποχή εκείνη υπήρχαν και δύο περίπτερα του **Σιώκη Γεωργίου** και της **Ευγενίας Γιαυρούτα**.

Συνεχίζοντας την περιήγηση, μεταφερόμαστε στο υποδηματοποιείο του **Βασίλη Αυζώτη**, σημερινή τοποθεσία άγαλμα **Ιωάννη Λαβίδα**. Ακόμη ένας τσαγκάρης ήταν ο **Σιαπέρης Δημήτρης** που είχε το μαγαζί στο ισόγειο του **Τάσου Κατσικάδα**, που αργότερα έγινε παραδοσιακή ταβέρνα από τον ιδιοκτήτη. Εκεί κοντά στο τσαγκαράδικο θα συναντήσουμε τον **Γιάννη Κούρλη** που εκτός από ταβερνιάρης ήταν και ράφτης. Έραβε κάπες και καπτόνια για τους τσοπάνηδες, τα αδιάβροχα της εποχής, υφαντά που την τελική τους μορφή την έπαιρναν στα μαντάμια και στη νεροτριβή. Μοδίστρα ήταν και η κυρία **Μαρία**, η γυναίκα του **μπαρμπα-Γιάννη**. Άλλες μοδίστρες ήταν οι αδελφές μου **Δήμητρα** και **Βασιλική Τσέλιου** του **Περικλή**, οι οποίες εκτός των άλλων έραβαν και τα νυφικά για νύφες της ευρύτερης περιοχής. Στα γυναικεία επαγγέλματα συναντάμε και τις πλέκτριες όπως ήταν οι αδελφές **Νικολάου Ντζελέπη**, **Κατίνα** και **Γιώτα** αλλά και η **Κατίνα Φλετούρη**.

Άλλοι επαγγελματίες στο χωριό εκείνη την εποχή ήταν ο **Κουλός Γεώργιος**, βαρελάς που κατασκεύαζε σκάφες και σκαφίδια, ο **Γιάννης Κανούρης** ως σαγματοποιός και ο **μπαρμπα-Σπύρος Καραϊσκος** βαρελοποιός, που εργαζόταν και στα χωριά της Φθιώτιδας.

Κάπου εδώ τελειώνει η αναδρομή αλλά θα ήταν μεγάλη παράλειψη αν δεν γινόταν αναφορά σε μία ομάδα ανθρώπων που με την τεχνική τους και το ταλέντο τους χάριζαν στιγμές ευθυμίας και χαράς. Ήταν οι οργανοπαίχτες που με τη φωνή τους και τη μουσική τους διασκέδαζαν τον κόσμο στο πανηγύρι, στα μικρά πανηγυράκια, στους αρραβώνες, στους γάμους, στις βαφτίσεις αλλά και στα ξεμπουλκίσματα. Σε αυτούς συγκαταλέγεται ο **Θανάσης Μαχαιράς** με το βιολί και τραγούδι ο οποίος έπαιξε και στο κανάλι της ΕΡΤ αφήνοντας πίσω του μαθητές τον **Νίκο Αλεξανδρή** και τα αγαπημένα του παιδιά **Γιώργο** και **Δημήτρη** που τόσο άδικο έφυγαν από τη ζωή. Επίσης ο **Γεώργιος Δουλαβέρης** μας διασκέδασε με το κλαρίνο, ο **Βασίλης Δουλαβέρης** με την κιθάρα όπως και οι **Θύμιος Μαρτέκας** (κιθάρα και τραγούδι), **Κώστας Μαρτέκας** (σαντούρι) και ο **Γιάννης Μαρτέκας** (κλαρίνο).

Αυτοί ήταν ορισμένοι μόνο επαγγελματίες οι οποίοι με την τεχνική τους και την εργατικότητά τους ανέδειξαν την **ΑΡΤΟΤΙΝΑ** σε εμπορικό κέντρο την δύσκολη εκείνη εποχή. Χαρακτηριστική εικόνα της έντονης κινητικότητας και της ζωντάνιας ήταν τις Κυριακές όπου τους μεν χειμερινούς μήνες τα δεμένα στις αλάνες γαϊδουράκια και μουλάρια ήταν περίπου στα 30-50, τους δε καλοκαιρινούς μήνες πλησίαζαν τα 100.

Αυτή ήταν η **ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΤΟΤΙΝΑ** της δύσκολης εκείνης εποχής που έσφυζε από ζωή και οι δρόμοι της διασταυρώνονταν από την Πυραμίδα, τις Σούφλες και το Νεραϊδάλωνο μέχρι το Κριάτσι και την Στρομνιανητόραχη και από το Καλογερίκο, το Τριεθνές και το Σινάνι μέχρι τον Αη-Λιά της Κωστάρτισας (Διχώρι), τον Ξερονικόλα και την Αγία Τριάδα Ψηλού Χωριού.

Τσέλιος Νικόλαος του Περικλή

Η προσφορά της Αρτοτίνας στην Επανάσταση του 1821

Αγαπητοί συγχωριανοί, χρόνια πολλά και με υγεία το 2021

Εφέτος που η πατρίδα μας γιορτάζει τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του '21, εμείς οι απανταχού Αρτοτινοί είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι και νιώθουμε περίσσια υπερηφάνεια, γιατί το χωριό μας τόσο κατά τη διάρκεια της Επανάστασης όσο και κατά τους προεπαναστατικούς χρόνους, υπήρξε το απόρρητο άντρο του κλεφτοαρματολισμού και το καταφύγιο των κατατρεγμένων συμπατριωτών μας κατά τη διάρκεια της μακρόχρονης δουλείας. Η Αρτοτίνα, από τα ωραιότερα χωριά της κεντρικής Ρούμελης σκαρφαλωμένη στην Δυτική πλευρά των Βαρδουσίων στα όρια των νομών Φωκίδας, Φθιώτιδας και Αιτωλοακαρνανίας περιβάλλεται από ψηλά βουνά ανάμεσα στα οποία δεσπόζει η οροσειρά των Βαρδουσίων και η Οξυά. Ο επισκέπτης, που θα βρεθεί για πρώτη φορά στην πλατεία του χωριού θα εκστασιαστεί από τη μαγεία της φύσης και το πανέμορφο θέαμα που θα αντικρίσει. Ανατολικά υψώνονται με μεγαλοπρέπεια τα χιλιότραγουδισμένα Βαρδούσια από τα οποία πηγάζει ο ποταμός Εύηνος και καθώς κατηφορίζει ορμητικός, ενώνεται με μικρότερα (Σαΐτα, Βαρδουσιώτη και Καρυοπόταμο), διασχίζει την Αιτωλία και χύνεται στη θάλασσα του Γαλατά. Βόρεια και συνέχεια των Βαρδουσίων απλώνεται η κορυφογραμμή της Οξυάς κατάφυτη από βελανιδιές, έλατα και οξυές. Γύρω γύρω από το χωριό μικρότερα χωματοβούνια και λόφοι καταπράσινοι από ελατοδάση συνθέτουν ένα αλπικό τοπίο σπάνιας φυσικής ομορφιάς. Άγρια φαράγγια, όμορφες βουνοπλαγιές, χείμαρροι και ρεματιές που κουβαλούν τα νερά των πηγών μέχρι τον Εύηνο. Η γεωγραφική θέση του χωριού, οι κλιματολογικές συνθήκες υψόμετρο 1200 μέτρα και η μορφολογία του εδάφους συνετέλεσαν, ώστε να καταστεί η περιοχή κατά τον 17ο και 18ο αιώνα ένα ασφαλές και άπαρτο κάστρο, προσφέροντας άσυλο και ασφάλεια στους καταδιωκόμενους πατριώτες και σε όσους ήθελαν να αναπνεύσουν αέρα Ελευθερίας. Τέτοιες περιοχές υπήρξαν και άλλες στη σκλαβωμένη πατρίδα όπως τα γειτονικά Άγραφα με τον θρυλικό Κατσαντώνη, το Σούλι, η Μάνη, τα Σφακιά και άλλα. Ο πληθυσμός του χωριού μας την περίοδο αυτή αυξήθηκε και δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες, ώστε να οργανωθεί κοινωνικά και αμυντικά μία δυναμική κοινότητα που θα είχε περαιτέρω σημαντική παρουσία στην ιστορική πορεία του έθνους. Δεν αποτελεί μία απλή φιλοφρόνηση το προσωνύμιο «καπετανούπολη», με το οποίο πέρασε στην ιστορία αλλά είναι η τιμητική αναγνώριση της Μεγάλης προσφοράς της σε όλους τους εθνικούς αγώνες από τους προεπαναστατικούς χρόνους μέχρι τους νεότερους. Εκεί ψηλά στα κακοτράχαλα βουνά, μέσα στην άγρια φύση διαμορφώθηκε και ο αδούλωτος χαρακτήρας των κατοίκων. Η λιτή διατροφή, οι στερήσεις, η σκληραγωγία και πάνω από όλα η λαχτάρα για λευτεριά και ανεξαρτησία σφυρηλάτησαν σώμα και ψυχή και καλλιεργήθηκε το ηρωικό ιδεώδες που οδηγούσε τους αγωνιστές στην εθελουσία και στη δόξα. Να πώς περιγράφει τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των κατοίκων της Αρτοτίνας εκείνης της εποχής στην εφημερίδα των Φιλομαθών ο ηπειρώτης δάσκαλος Φώτιος Παπαδόπουλος που υπηρετούσε στα 1858 στην Αρτοτίνα. «Εξ όλων των περιοικούντων οι ενταύθα προπάντων Αρτοτινοί είναι γενικώς αρεϊμάνιοι, ανδρείοι και φιλέκδοκοι. Όταν εν καιρώ πολέμου, περί ού πάλλει η καρδιά των, ανίστανται άπαντες νέοι και γέροντες ανεξαιρέτως, εις τα όπλα και εις κίνησιν. Διό και εις τον υπέρ Ανεξαρτησίας αγώνα, διέπρεψαν πολλοί εκ των ενταύθα,

οίον ο αείμνηστος Διάκος, ο Καλτσάς, ο Σιαφάκας κ.λ.π. Εν καιρώ δε ειρήνης ούτοι επανέρχονται εις τας ως ειρήται κυριωτέρας εργασίας των εξαιρουμένων των εν ενεργεία διοριζομένων στρατιωτικών». Μέσα σε ένα τέτοιο πατριωτικό κλίμα και περιβάλλον ήταν φυσικό να ξεφυτρώνουν μεγάλοι οπλαρχηγοί και καπετανιοί. Πριν από την έκρηξη της Επανάστασης ξακουστοί Αρτοτινοί κλέφτες με σημαντική πολεμική δράση ήταν ο Λιακατάς και ο Λουκάς Καλιακούδας, ο οποίος διετέλεσε και πρωτοπαλίκρο του καπετάν Ανδρούτσου, πατέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσου και σκοτώθηκε στα 1804 στη μάχη της Γαβρολίνης.

Αλλά και οι άλλοι μεγάλοι Αρτοτινοί οπλαρχηγοί, ο Θανάσης Διάκος, ο Δήμος Σκαλτσάς, ο Ανδρίτσος Σαφάκας, ο Γιάννης Ρούκης, ο Αντώνης Κοντοσόπουλος και άλλοι, όταν έφτασε η ώρα της εθνεγερσίας ήταν έτοιμοι να οδηγήσουν το έθνος στα ιστορικά του πεπρωμένα. Είχαν αποκτήσει πολεμική πείρα, είτε ως αρματολοί, είτε ως κλέφτες ή απλοί στρατιώτες που υπηρετούσαν στα ασκήρια μεγάλων καπεταναίων στην περιοχή. Ένας τέτοιος σπουδαίος καπετάνιος, όπως είναι γνωστό, ήταν και ο Τσαμκαλόγερος, που είχε τα λημέρια του στα μέρη εκείνα της Οξυάς και των Βαρδουσίων. Στο κλέφτικο σώμα του Τσάμ καλόγερου εντάχθηκαν αρχικά και έμαθαν την πολεμική τέχνη ο Γούλας, ο Σκαλτσάς και ο Διάκος.

Το αγωνιστικό πνεύμα και ο πόθος για τη λευτεριά διέπνιξε τις ψυχές των ορεσίβιων κατοίκων και επηρέασε όλες τις πτυχές της ζωής τους. Ήθη και έθιμα, λαϊκό πολιτισμό, τραγούδια και παραδόσεις, τοπωνύμια όπως: του Σκαλτσοδήμου ο Έλατος, του Σαφάκα τα Ταμπουρία, η Σπηλιά του Γιαννούλα, το κρυφό σχολειό, του Πορτοκάλη τα ταμπουρία και άλλες τοποθεσίες μαρτυρούν και οφείλουν την ονομασία τους στην κλεφτουριά και τη δράση της.

Σήμερα, τοποθεσίες με ιστορικό ενδιαφέρον που μπορεί να δει ο επισκέπτης του χωριού μας είναι:

1°. Το μοναστήρι του Ιωάννου του Προδρόμου, εντός του χώρου του οποίου βρίσκεται το ιστορικό κελί του Αθανασίου Διάκου.

2°. Η εκκλησία της Παναγίας η οποία χτίστηκε πριν το 1800.

3°. Ο χώρος του σπιτιού του Σκαλτσοδήμου.

4°. Το αρχοντικό του Σαφάκα, στα δωμάτια του οποίου στεγάζεται το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο της Αρτοτίνας.

5° Ο χώρος του σπιτιού που γεννήθηκε ο Διάκος και

6° Ο χώρος της οικίας του οπλαρχηγού Γιάννη Ρούκη.

Η ένδοξη ιστορική πορεία του χωριού μας φυσικά και δεν σταματάει στην επανάσταση του '21. Θα συνεχιστεί και στους κατοπινούς χρόνους με αγώνες και μεγάλες θυσίες για την απελευθέρωση όλων των αλύτρωτων αδελφών μας και την υπεράσπιση της πατρίδας μας από παλιούς και νέους επίδοξους κατακτητές. Η Αρτοτίνα ήταν παρούσα στον Μακεδονικό αγώνα με το άξιο τέκνο της, τον καπετάν Κόρακα, στους ένδοξους βαλκανικούς πολέμους, στον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας, στο έπος του 1940, στην κατοχή και την αντίσταση και πρόσφατα στον ηρωικό αγώνα της μαρτυρικής Κύπρου κατά των εισβολέων.

Η συμμετοχή μας στους πολέμους αυτούς δεν ήταν αναίμακτη. Το τίμημα της Αρτοτίνας σε ηρωικούς νεκρούς ήταν δυσανάλογο προς τον πληθυσμό της. Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω τον συνολικό αριθμό των υπέρ πατρίδος ηρωικών πεσόντων

αγωνιστών σε όλους τους πολέμους. Ωστόσο, θα αναφερθώ σε δύο περιπτώσεις που τεκμηριώνουν απόλυτα την παραπάνω αλήθεια. Α) Ο μεγάλος λαογράφος και συμπατριώτης μας Δ. Λουκόπουλος αναφερόμενος σε έναν Αρτοτινό αγωνιστή του 1821, το Θανάση Σάκκο γράφει τα εξής: «Ένας 100χρονος γέρος, που τον έφτασα στα μαθητικά μου χρόνια και ήταν γείτονάς μου, μου διηγόταν πως 20 Αρτοτινοί είχαν κλειστεί στη δοξασμένη πολιορκία του Μεσολογγίου και πώς από αυτούς μόνο αυτός γλίτωσε....» (περιοδικό «Ηώς», αριθ. 31/32, Μάρτιος-Απρίλιος 1940, σελ. 22-23) Β) Αλήθεια, ποιο άλλο χωριό όμοιο πληθυσμιακά με το δικό μας, θρήνησε στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας 35 νεκρούς, τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στη στήλη πεσόντων του χωριού μας;

Για αυτό είπα στην αρχή, ότι δικαιούμαστε να είμαστε υπερήφανοι για τους προγόνους μας και για την προσφορά τους στους εθνικούς αγώνες. Το παράδειγμά τους θα εμπνέει και θα φωτίζει το δρόμο της τιμής και της ανδρείας πάνω στ' αχνάρια του οποίου θα πορευτούν τα παιδιά μας, τα εγγόνια μας, οι μέλλουσες γενιές.

Θα κλείσω το σύντομο αυτό σημείωμα με τα λόγια του μεγάλου λαογράφου και συγγραφέα συμπατριώτη μας, Δημήτρη Λουκόπουλου: «Τάχα είν' αλήθεια πως στ' άγια κείνα χώματα πάτησαν ποτέ Ηρώων ποδάρια! Έλαμψαν άρματα, αντιλάησαν καριοφιλιού βρόντοι, φάνταζε η φουστανέλλα εκεί που σήμερα απ' άκρη σ' άκρη η ευρωπαϊκή φορεσιά κυριαρχεί;

Οι καιροί άλλαξαν, άλλαξε ο κόσμος, ένα μόνο δεν αλλάζει, τα βουνά της. Με το ψήλος και την περηφάνια τους στις γενιές που η μία την άλλη διαδέχεται πάντα θα διδάσκουν αισθήματα τρανά και ταιριασμένα, όπως ο ποιητής το θέλει: Όσο η Ελλάδα ζει από τα μέρη κείνα πάντα θάνατους τσολιάδες Ηρώων απογόνους θα 'χει για να της φυλάνε τη λευτεριά», (περιοδικόν Ηώς αριθ. 31-32 Μάρτιος-Απρίλιος 1940 σελ. 22-23).

Με τιμή

Τάσος Κουλός – συνταξιούχος εκπ/κός

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Σήμερα, αρχές του 2021 παρά τις εξαιρετικά αντίξοες υγειονομικές και κοινωνικές συνθήκες, η εφημερίδα «Αρτοτίνα» μου έδωσε την ευκαιρία να ευχαριστήσω την **Αικατερίνη Ζαχαρή** για την προσφορά της στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου, σαν νεωκόρος για τουλάχιστον δυο δεκαετίες. Ποτέ δεν περίμενα να φανταστώ τα μονοπάτια στα οποία θα με έφερνε η έρευνα για την καταγωγή της. Μπροστά μου ξεδιπλώθηκε το μεγαλείο του Μακεδονικού αγώνα. Ενός αγώνα που βοήθησε στην απελευθέρωση της Μακεδονίας. Η οικογένειά της αποτέλεσε ένα λαμπερό πετράδι αυτού του θησαυρού που ευεργέτησε πολλαπλά τον τόπο μας. Το δημοτικό στο οποίο έμαθαν τα πρώτα τους γράμματα πολλοί από τους συγχωριανούς μας, ιδρύθηκε και συντηρήθηκε στο παρελθόν με ενέργειες της οικογένειας. Η ίδια συνέχισε το ευεργετικό έργο, προσφέροντας τις υπηρεσίες της στους Ιερούς Ναούς του χωριού, απολαμβάνοντας την χαρά της επιμέλειάς τους. Πρόσχαρη και φιλόξενη φροντίζει κάθε επισκέπτη του χωριού να φύγει με μια γλυκιά ανάμνηση.

Η ανηψιά της,
Μαρία Π. Τσέλιου

ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΙ ΜΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ

ΤΕ.Χ.ΡΑ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ
Βασιλείος Ράπτης & ΣΙΑ Ο.Ε.
Οικοδομικές Επιχειρήσεις
- Ανελκυστήρες
Καισαρείας 30-32 Βύρωνας
Τηλ.: 210 7643252
Καράμπελας Κώστας Α.Ε.Β.Ε.
Ανελκυστήρες
Αντιπροσωπείες - Εισαγωγές
Εδρα: Αλκαμένους 109 & 122
Αθήνα 10446
Τηλ.: 210 8811927, 210 8816033
Fax: 210 8822308
Κολοδού Κ. Υιοί Ε.Π.Ε.
Εγκαταστάσεις-συντηρήσεις
ανελκυστήρων
Θεσσαλονίκης 98 Κ. Πετράλωνα
Τηλ.: 210 3456091 • Fax: 210 3413031

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ & ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

Γρηγοράκης Βασίλης Χ.
Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Θυσίας 35 Μεσολόγγι
Τηλ.: 26310 26935 Κιν.: 6974 326186
Ζουρά Κων. Μαρία
Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός
Εργολήπτρια Δημοσίων Έργων
Μελέτη-Κατασκευή
-Επιβλεψη Οικοδομών -
Τακτοποίηση αυθαιρέτων
Π. Γρηγορίου Ε' 51 Ίλιον
Τηλ.-Fax: 210 2631143
Κιν.: 6972345438
Κανούρης Γιάννης Δημ.
Αρχιτέκτονας Μηχανικός
Εθν. Αντίστασης 12 Μαρούσι
Τηλ.: 210 6141584
Κιν.: 6977995489
Τριθόλου Μαρία & Χρύσα Βασ.
Αρχιτέκτονες/Μηχανικοί
ΜSc Ε.Μ.Π.
Μελέτη - Επιβλεψη οικοδομών
Τακτοποίηση αυθαιρέτων
Πιπίνου 5, Αθήνα
Τηλ.: 6972937146 - 210 8236066

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

Τσούμας Νίκος
Ιθακής 119 Ανω Γλυφάδα
Τηλ.: 210 9634103 Γραφ.: 210 9853822
Κιν.: 6932346612

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΑ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Παύλου Π. Αικατερίνη
Ιπποκράτους 191-195 Αθήνα 11472
Τηλ.: 210 6468787 & 6972276222
site: www.tobibliopolio.gr
e-mail: biblio@hol.gr

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Γρηγοράκη Μαρία
Διδότου 52, 10681 Αθήνα
Τηλ.: 210 3821662
Κιν.: 6932356242
e-mail: grigoraki.mar@gmail.com
Λαδίδας Δημήτρης - Αλέξανδρος
Ζ. Πηγής 2-4 Αθήνα
Τηλ.: 210 3617257
Σμυρνής Δημήτριος
25ης Μαρτίου 8, 15124, Μαρούσι
Τηλ. γραφείου: 211-0143482
Κιν.: 6944 618766
e-mail: smirnisd@gmail.com
Τσέλιου Νικ. Χριστίνα
Α. Μεταξά 7 Γλυφάδα
Τηλ.-Fax: 2110142869
- 210 6924654 • Κιν.: 6946857665
e-mail: christina.tsel@yahoo.gr

ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΟΙ

Δήμητρα Γ. Τσιώτα
Διαιτολόγος - Διατροφολόγος
Αθλητική Διαιτολόγος
Απόφοιτος Βρετανικών
Πανεπιστημίων
University of Surrey (BSc)
University of Aberdeen (MSc)
25ης Μαρτίου 12 Περιστέρι 12132
Τηλ.: 210 5748221

ΕΙΔΗ ΑΛΙΕΙΑΣ

Μαστρογεωργίου Α. & ΣΙΑ Ο.Ε.
Βουνό - Θάλασσα - Camping
Λεωφ. Μαραθώνος 98 Γέρακας Αττικής
Τηλ.: 210 6916762 Τ.Κ. 15344

ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ

Κάππας Κώστας Ι.
Γυναικεία ενδύματα
Όθωνος & Παπαδημητρίου 18 Κορωπί
Τηλ.: 210 6627498 • Κιν.: 6974882669

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

Μελίστας Χρ. Σπύρος
Μελίστα Σπ. Αθηνά
Ενοικιαζόμενες γκαρσονιέρες
πλήρως εξοπλισμένες
Αρτοτίνα Φωκίδας
Τηλ.: 6975915411 - 6977081015
Μερζάκης Κώστας
Ενοικιαζόμενα δωμάτια
& γκαρσονιέρες
Ι. Λέκκα 1 Λουτράκι Τηλ.: 27440 22456

ΕΠΙΠΛΑ

Γιαννουδάκης Κώστας
(σύζ. Ευφροσύνης Α. Σιώκη)
Επιπλα γραφείου
-Μεταλλικά-Βιβλιοθήκες-Ντουλάπες
Ερμού 103 Αθήνα Τηλ.: 210 3212402

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ - ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ

Κατσαρός Νίκος
Εστιατόριο - Καφέ "Έν πλώ"
Μοναστηράκι Δωρίδας
Τηλ.: 26340 51522 • Κιν.: 6944777612
Καρβέλης Νικόλαος
Ταβέρνα
Ευπάλιο Φωκίδας
Τηλ.: 26340 51296
Τριθόλος Κώστας Αρ.
Καφέ μπαρ-Ψησταριά
Αρτοτίνα Τηλ.: 22660 51828
Ψήνων και Μεθώ
Σιώκη Ευφροσύνη
Μπιρζόλα - Μπιφτέκι
Ηρώων Πολυτεχνείου 22 Ηλιούπολη
Τηλ.: 210 9962004

ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ

Αφοί Μαυραγάνη του Αποστόλου
Ζωοτροφές - Είδη κυνηγίου
Ευηνοχώρι Μεσολογγίου
Μαυραγάνης Βασίλειος Αποστ.
Κάτω Ευηνοχώρι Μεσολογγίου
Γεωργικά Φάρμακα
Λιπάσματα & Σπόρια
Άγιος Αθανάσιος Μεσολογγίου
Ζωοτροφές • Τηλ.: 6972412830

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΑ & ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ

Κατσαρός Δημήτρης
Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις
Αγριλιά Μεσολογγίου
Τηλ.: 26310 26466 • Κιν.: 6977944673
Αρτοτίνα: 22660 52687
ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ ΕΥΗΝΟΧΩΡΙ
Ξηρού Γεωργία Β.
Υδραυλικά - Θέρμανση - Αρδευτικά
- Μελέτες - Εγκαταστάσεις
Τηλ.: 26310 39586
Τσαμαδιάς Θανάσης
Ηλεκτρολογικές εργασίες
Λευκωσίας 9 Γλυφάδα
Τηλ.: 210 9612606 & 210 9646726
Κιν.: 6944610184
Τσέλιος Γιώργος Κ.
Υδραυλικά-Είδη Θέρμανσης
Ιπποκράτους 4 Π. Φάληρο
Τηλ.: 210 9815025

ΙΑΤΡΟΙ

Δρούγκας Σ. Γεώργιος
Ειδικός Καρδιολόγος
Μέλος της Ελληνικής
Καρδιολογικής Εταιρείας
25ης Μαρτίου 76 Πετρούπολη Τ.Κ. 13231
Τηλ.-Fax: 210-5059754
Κιν.: 6974581726
Παλασκώνης Ιωάννης Δ.
Ιατρός - Γενικός Χειρουργός
Ιατρείο: Λευκωσίας 49 Αθήνα
Τηλ.: 6944883425
Τηλ./Fax: 210 8617201
Κλινική ΑΠΟΛΛΩΝΕΙΟ
Τηλ.: 210 6926501
Τσιτσής Βασίλης Αρ.
Γυναικολόγος
Επιμελητής Α' Μαιευτικής
Γυναικολογικής Κλινικής
Γενικό Νοσοκομείο Πύργου
Κιν.: 6944792525

ΙΑΤΡΟΙ

Τσιώτα Ασπασία
Ψυχολόγος
Χώρος Συμβουλευτικής
& Ψυχοθεραπείας
Πατρ. Ιωακείμ 2 Περιστέρι 12132
Τηλ.: 210 5775255
e-mail: aspasia.tsiota@gmail.com
Φασίτσας Δημήτρης
Ειδικός Καρδιολόγος
Διδάκτωρ Πανεπ. Αθηνών
Λ. Κηφισίας 330 Χαλάνδρι
(είσοδος από Κορδελιού 8)
έναντι Νοσοκ. Υγεία Τ.Κ. 15233
Τηλ.: 210 6855951-2-3-4
Fax: 210 6855949 • Κιν.: 6934781806
www.kardiologico.gr
e-mail: kardio@otenet.gr

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ

Λαδίδας Αλέξανδρος
Όμιλος Εταιριών - Σταδίου 51 Αθήνα
Τηλ.: 210 3246397 - 210 3219605
- 210 3216164

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Λαζαρίδου Τριανταφυλλιά
Ελεύθερος επαγγελματίας
Manager καλλιτεχνών
Εκμετάλλευση γκαρνταρόμπα
Τηλ.: 6943512460

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ

Ναπα Κομνωτήριο
Νανά Παπαβασιλείου
& Σοφία Καρβέλη
Γυναικεία - Ανδρικά - Παιδικά
Δημοκρατίας 3 & Λ. Ειρήνης Πεύκη
Τηλ.: 210 8068116

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Maris Exclusive Jewelry
Δρόσου Ελένη
Ηφαίστου 5 Αθήνα • Τηλ.: 210 3219082
Πανδρόσου 83 Αθήνα • Τηλ.: 210 3213090
website: www.marisjewelry.gr
e-mail: info@marisjewelry.gr

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΑ

Μπρασούνος Γεώργιος
Λιάκατα 10 Μεσολόγγι
Τηλ.: 26310-24753 • Κιν.: 6977436574
ΣΕΡΕΝΤΕΛΛΟΣ ΔΩΡΙΚΑ ΚΡΕΑΤΑ
Ευπάλιο Φωκίδας
Τηλ.: 26340 52000 • Οικ.: 26340 53152
Κιν.: 6946636590

ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΙ

Κανούρης Αθ. Τάσος
Λ. Μεσογείων 419
Τ.Κ. 15343 Αγ. Παρασκευή
Τηλ.: 210-6015181 Fax: 210-6003906
e-mail: tasoskanouris@gmail.com

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ – ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΜΟΙ

Αποστολάκης Βαγγέλης
Εκτελεστικές εργασίες
Λ. Δημοκρατίας 143 Κερατσίνι
Τηλ.-Fax: 210 4003244
Κιν.: 6972236732
TAXISCODE
Παπαναστασάτου Αγγελική
Φοροτεχνικό-Λογιστικό γραφείο
Α' τάξης
Μωρογιάννη 14 - 12133 Περιστέρι
Τηλ.: 210 5776108 - 6979227073
Fax: 210 5719550
e-mail: aggrapa@otenet.gr

ΜΕΣΙΤΙΚΑ

ΕΥΡΩΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΙΚΗ
Κατσαρού Β. Μαρία
Ευπάλιο: Τηλ.: 26340 51619
Κιν.: 6973007819
Αθήνα: Ξάνθου & Παπαφλέσσα
15451 Ν. Ψυχικό
Τηλ.: 210 6749557 Fax: 210 6712706
Κιν.: 6946578063
Μαυραγάνης Περικλής Σταμ.
Σύμβουλος Ακινήτων
Αναξάμενους 5 Χαλάνδρι 15238
Τηλ./Fax: 210 6010660
Κιν.: 6974317194
www.mesitiko-mavraganis.gr
perikles.mavraganis@gmail.com

ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ

Τσέλιος Αθ. Γεώργιος
Μεταλλικές κατασκευές
-Μεταλλικά Κτίρια
Κουφώματα Αλουμινίου
-Σκάλες-Συστήματα Σκίασης
Τσώρτσιλ 32 Ηλιούπολη
Τηλ.: 210 9932378 Fax: 210 9931887
Κιν.: 6948537807
www.gtselios.gr
email: info@gtselios.gr

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ

Τσώρης Ηλίας
Πλ. Μεσολογγίου 8 Παγκράτι
Τηλ.: 210 7220826

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κορδοπάτης Γιάννης
Οικοδομικές εργασίες
Πέτρουλα 4 Μεσολόγγι
Τηλ.: 26310 24118 & 6977 463850
Τσαμαδιάς Χρήστος
Οικοδομικές εργασίες
Άγιος Αθανάσιος Μεσολογγίου
Τηλ.: 26310 24000

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Ρουφαγάλας Γιώργος & Κώστας
Μουσική - Φωτισμός -
Οπτικοακουστικό υλικό
Σαλαμίνας 4 Παλλήνη Τ.Κ. 15351
Όρνος Μυκόνου Τ.Κ. 84600
Σ. Τρικούπη 18Α Λεμεσός Τ.Κ. 3077
Τηλ.: + 30 210 6669343
Κιν: + 30 6986261100 (Ελλάδα)
+ 357 96034989 (Κύπρος)
e-mail: george@lively-events.com
www.lively-events.com
Κρανιάς Φόσκολος Κώστας
Φωτισμός - Ήχος - Laser
• Ενοίκιαση οπτικοακουστικών
συστημάτων
• Service μηχανημάτων
• Διοργάνωση εκδηλώσεων
Ευλοκάστρου 18 Ίλιον Αθήνα
Αγ. Σοφία Μύκονος
Κιν.: 6932573646
www.crownmedia.gr
e-mail: info@crowmedia.gr

ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Κακαλής Δημήτρης
Πρατήριο υγρών καυσίμων
Λ. Πεντέλης 139 Χαλάνδρι
Τηλ.: 210 6840850 & 6977682015

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΟ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Αλεξανδρής Ιωάννης
Ανταλλακτικά αυτοκινήτων
Είδη Φανοποιίας
Μεταχειρισμένα ανταλλακτικά
Mercedes
Κιν.: 6944148514 • Τηλ.: 26340 38515
Ζαχαρίας Νίκος
Εξουσιοδοτημένο συνεργείο FORD
1ο χλμ Εθν. Οδού Ναυπάκτου - Ιτέας
Καρούλα Δάφνης Ναύπακτος
Τηλ.: 26340 29630
Κουτσόδουλος Γιάννης
NISSAN SERVICE
Ιπποκρήνης 45 & Κοκκινόπουλου
Ζωγράφου • Τηλ.: 210 7704990
Μπρασούνος
Εξουσιοδοτημένος Επισκευαστής OPEL
Κωνσταντίνος Β. Μπρασούνος & ΣΙΑ Ε.Ε.
Τ.Κ. 14342 Ν. Φιλαδέλφεια
Τηλ.: 210 2773296 Fax: 210 2794102
e-mail: kbraunos@otenet.gr
Τσιτσής Γιάννης Κ.
Συνεργείο αυτοκινήτων Παντός τύπου
Εργατών Τύπου 12 Κάτω Ηλιούπολη
Τηλ.: 210 9709632 • Κιν.: 6972953532

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

Κυριάκος Δ. Μαυροπούλος
Web Designer & Developer
Μεσολογγίου 108 Αιγάλεω 12242
Κιν.: 6942597515 • webkyr81@gmail.com

TAXI

Αλεξανδρής Ιωάννης
Ταξί Ναύπακτος
6944148514
Μαρτέκας Θεμιστοκλής Ευθ.
Τηλ.: 210 9735511
Μπαλής Γιώργος Νικ.
Βλαχόπουλων 32 Μεσολόγγι
Τηλ.: 26310 27143 & 6977434828
Μαυραγάνης Χρ. Γιάννης
Άγιος Γεώργιος Μεσολογγίου

ΤΕΝΤΕΣ

Αυζώτης Βασίλης
Τέντες - Πέργολες Κατασκευή
& Εμπορία Χονδρική - Λιανική
Δημογράους 3 Περιστέρι
Τηλ.: 210 5728124 - 210 2010497
Fax: 210 5743784 • Κιν.: 6932003232

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Μαυραγάνης Περικλής Κων.
Τηλεπικοινωνίες
Αυτοματισμός γραφείου
Στρατηγού Μακρυγιάννη 10Α
Νέα Φιλαδέλφεια Τ.Κ. 143 42
Τηλ.: 210 2519336 Fax: 210 2516104
www.mavraganis.gr
e-mail: periklis@mavraganis.gr

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Παλασκώνη Κ. Αικατερίνη
Γραφείο Γενικού Τουρισμού EOS TRAVEL
Εισιτήρια ακτοπλοϊκά, αεροπορικά.
Κρατήσεις ξενοδοχείων, εκδρομές,
ενοικιάσεις πούλμαν Βεύκου 31 Γαλάτσι
Τηλ.: 210 2138866 - 210 2930111
& 210 2928028

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΜΠΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Φαρμακοποιός
Κανακάρη 207 (γωνία Μισούλη) Πάτρα
Τηλ.: 2610 339769 • Κιν.: 6975912491
e-mail: balisnikolaos@gmail.com

ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΕΣ

Βήττας Δημήτριος
Φυσικοθεραπεία
• Ηλεκτροθεραπεία • Θεραπευτική μάλαξη
• Διαθερμία • Laser • Θεραπεία οσφύος
• Γυμναστική
Ελεuth. Πολιορκημένων 12 Μεσολόγγι
Τηλ.: 26310 27242 Κιν.: 6947354639
Μανωλάς Ιάκωβος & Τσούμα Βάνα
Φυσικοθεραπευτήριο
Βασ. Γεωργίου Β' 29 & Σπ. Μερκούρη
Παγκράτι • Τηλ.: 210 7229447

ΦΥΤΩΡΙΑ

Κατσούνη-Κολοδού Ειρήνη
Φυτώριο-Δέντρα-Θάμνοι-Γλάστρες
5ο χλμ. Λεωφ. Σπάτων
Τηλ.: 210 6666178
Κατσούνης Νίκος Κ.
Φυτά εσωτερικών χώρων-
Λιπάσματα-Χώματα-Σπόροι
Αναγυρόντος 9 Τ.Κ. 16672 Βάρη
Τηλ.: 210 6666213

ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ

Τσόγκας Θανάσης
Επαγγελματική φωτογραφία-VIDEO
Τηλ.: 210 6464018 Κιν.: 6974975160

ΧΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ

Μαστρογεωργίου Αγαλία
Χρώματα - Σιδηρικά
Είδη Οικιακής Χρήσης
Αγ. Τριάδας 63 & Κων/νου
Όθωνος Δάβαρη - Παιανία
Τηλ.: 210 6645895